ČECHOAUSTRALAN

KRAJANSKÝ LIST

Červen/Červenec 2010

www.cechoaustralan.com

V tomto čísle:-

Kouzla Františka Křižíka - Barbara Semenov	*2*
Karel Čapek v Melbourne	*4*
Rozhovor s Annou Votickou - Ladislav Křivánek	*5*
Je nás 12 milionů Čechů - MUDr Martin Stránský	*8*
Odtud a Odjinud - IP	*10*
Chebsko: Dějiny mého kraje - Frank Nykl	*12*
Vyznání - Vlasta Šustková	*15*
Charita Vraťky Pokorné	*16*
Moje nejoblíbenější místa - Ivan Kolařík	*17*
Seriálová mánie – Arabela a Návštěvníci	*20*
Život je jen náhoda (16. pokračování) - Ante Schott	*21*
Trocha poezie nikoho nezabije - Glosa Miloše Ondráška	*23*
Deník cestovatelky-Queensland - Gabriela Pavesková	*24*
Kolem Tasmánie na koloběžce a jednokolce - Vlastík Škvařil	*25*
Plivník v domě - Luděk Ťopka	*28*
Český Elvis - B. Semenov	*30*

Křižíkova fontána Praha

Generální konzulát České republiky:
500 Collins Street, Melbourne 3000,
Tel: 03 9629 6196, Fax: 03 9629 1311

KOUZLA FRANTIŠKA KŘIŽÍKA

Barbara Semenov

Před několika lety se rozletěla světem zpráva, že v americkém Las Vegas ohromila návštěvníky velkolepého Bellagia světelná fontána a s ní spojená fenomenální hudební show. Přemýšlím o tom, zda charakteristika Jana Nerudy před dvěma stoletími na adresu Františka Křižíka – *„Měl dvě vady. Nebyl obchodníkem a byl příliš skromný. Jedním slovem, byl Čech.",* byla příčinou toho, že ačkoli Křížíkova fontána byla postavena českým inženýrem a vynálezcem již v roce 1891 u příležitosti jubilejní zemské výstavy v Praze, zůstává tento evropský unikát celkem neznámý a v pozadí slávy jeho o mnoho let pozdějších světových napodobenin. Stejně tak zná celý svět jména Thomas Alva Edison, Graham Bell, Werner Siemens. Jen málokdo však jmenuje současně s nimi jejich vrstevníka a neméně geniálního kouzelníka s elektřinou, Františka Křižíka.

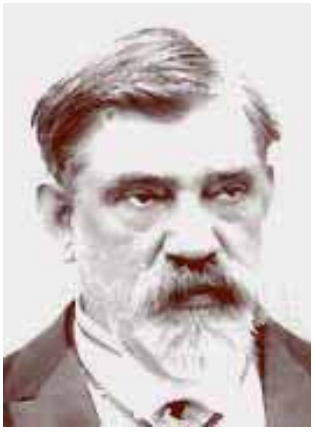

František Křižík, elektrotechnik, průmyslník a průkopník využití elektřiny, se narodil 8. července 1847 v Plánici u Klatov jako syn nuzného, chromého ševce a posluhovačky. O svém dětství se prý vyjádřil, že bylo spokojené a šťastné, jako chudý student, který si nemohl dovolit zaplatit ani poplatek za maturitní zkoušku, musel však zdolat řadu překážek, než se stal jedním z nejvýznamnějších českých vynálezců.

Jeho osud vynálezce začal u železnice, kde jako drážní úředník vymyslel elektrické ovládání návěstidel proti srážkám vlaků. Návštěva pařížské světové výstavy v roce 1878 přivedla Křižíka na myšlenku zdokonalení Jabločkovovy svíčky, jednoduché obloukové lampy, jejíž životnost zkracovalo nerovnoměrné spalování uhlíků. Automatické magnetické seřizování uhlíkových elektrod si Křižík nechal patentovat a na další světové výstavě v roce 1881 za ně obdržel zlatou medaili, jedinou pro Rakousko-Uhersko.

Triumf obloukovek však netrval dlouho, během několika let je vytlačily praktičtější Edisonovy žárovky. Přesto si z prodeje patentu mohl Křižík v Plzni založit vlastní elektrotechnickou dílnu. V roce 1884 přesídlil do pražského Karlína a jeho továrnička se z původních sedmi zaměstnanců rozrostla až na několik stovek pracovníků. Kromě obloukových lamp vyráběla dynama, zařízení pro malé elektrárny a elektrická osvětlení domů.

Pražany Křižík oslnil na Všeobecné výstavě v roce 1891 nejen svým elektrickým osvětlením, ale především první pražskou tramvají, která jezdila po téměř 800 metrů dlouhém úseku z Letné do Královské obory. Do konce století pak vyjela Křižíkova tramvaj až do Libně, do Vysočan (1896) a Královských Vinohrad (1897). Pokrok se marně snažil zbrzdit majitel pražské koňky Belgičan Ottlet, který měl koncesi na dopravu pro Prahu a Křižíka dokonce zažaloval. Nakonec soud naštěstí prohrál.

Smutnější a Čechům příznačné bylo Křížíkovo klání kolem Zlaté kapličky. Když se v Praze stavělo po požáru nové Národní divadlo, utvořilo se družstvo, které vypsalo konkurs na jeho elektrické osvětlení. Přihlásili se dva soupeři, Commanditgesellschaf für angewandte Elektrizität Brückner und Ross a František Křižík. Němec Brückner zastupoval Američana Edisona, Křižík českou práci.

"Považoval jsem za samozřejmé, že to může provést jen Čech. Ta práce by mi dělala největší čest. Oznámil jsem, že se zříkám patentních honorářů. Moje nabídka však přivedla pány do značných rozpaků." Obchodníci se snažili Křižíka přemluvit, aby dal celému zařízení před lidmi jen své české jméno. Ve skutečnosti měl však celou práci udělat Brückner.

To bylo pro Františka Křižíka naprosto nepřijatelné, nedůstojné, pokořující! Vyjednavači se nechtěli nechat odbýt, domlouvali a žadonili. Marně. Brzy potom napsal Křižík do Prahy, že svou nabídku bere zpět. Odpovědným pánům tím spadl kámen ze srdce. Františku Křižíkovi skončil sen, že světlo v Národním divadle rozsvítí on, první český elektrotechnik. Nakonec se však přece jenom dočkal. Uprostřed prvního slavnostního představení selhala dynama. Musel je opravit a pak nad světly Národního divadla bděl celých 30 let.

Nejvýznamnějším Křižíkovým počinem byla ovšem elektrifikace železnic. První elektrifikovaná železniční trať nejen v Čechách, ale i v celé monarchii, byla otevřena v červnu 1903 mezi Táborem a Bechyní. Po trati měly původně jezdit parní lokomotivy, za přispění Křižíka se ale na poslední chvíli rozhodlo o elektrifikaci. Křižíkova firma dodala všechna elektrická zařízení, včetně elektrického vybavení vozidel a elektrárny.

Křižík také vystavěl na 130 městských elektráren (první v roce 1889 na Žižkově) a elektrifikoval řadu měst a obcí. Prvního zkušebního veřejného elektrického osvětlení se dočkala pražská Hybernská ulice v červnu 1881.

První městské veřejné elektrické osvětlení rozzářilo jihočeská města Jindřichův Hradec a Písek o šest let později.

Zavádění technických novinek bylo ale finančně náročné na strojové vybavení Křižíkových závodů. Na počátku 20. století se stále více projevovalo, že Křižík dával přednost vynalézání před podnikáním. V roce 1914 jeho firmu stojící před bankrotem převzala Pražská úvěrová banka a Křižík se stáhl do ústraní. Technickým novinkám se ale věnoval až do konce života.

V roce 1937 se ještě jednou, naposledy obrátil František Křižík s výmluvným varováním k lidstvu a vědcům celého světa: "Chci dnes pronést k vám, k lidem dobré vůle, poselství opravdové víry v mír. Profesore Einsteine, jsme si tak vzdáleni, a přece tak blízcí. Věřím, že věda může sblížit všechny lidi i národy. Věřím v šťastnou budoucnost světa. Lidstvo musí nakonec pochopit, že si je povinno úctou a láskou."

Zemřel 22. ledna 1941 v Sedlci u Tábora jako jedna z nejpopulárnějších osobností české společnosti a jeho pohřeb na vyšehradském Slavíně vyzněl jako tichá manifestace proti německé okupaci.

S jeho jménem a dědictvím se setkávám při návštěvách Prahy podobně jako se jmény Němcové, Alše, Smetany a jiných českých velikánů na každém kroku, ať už v místě, kde stál jeho závod, na stanici pražského metra Křižíkova nebo v červených tramvajích metropole. A v létě pak nejraději na holešovickém Výstavišti pod večerním nebem s třemi tisíci tryskajícími gejzíry fontány, jejíž světelnou hru barev zajišťuje na 1248 podvodních reflektorů a podbarvují mocné tóny nesmrtelné Smetanovy či Dvořákovy hudby. Každou sezónu je repertoár této podmanivé vodní megashow obohacen o další hudební lahůdky, často ji provází baletní/ taneční představení (Tristan a Isolda, Carmen, Romeo a Julie, Louskáček, Shall we dance), projekce na filmové plátno nebo koncertní vystoupení živých orchestrů (Má vlast, Z Nového světa) (www.krizikovafontana.cz). Osobně dávám přednost jen samotné, ničím nerušené fascinující podívané barevných vodotrysků za hudebního doprovodu.

Kouzelná romantika, kterou nám jako výjimečný skvost navíc k tolika praktickým a důležitým vynálezům zanechal po sobě další z velkých Čechů – František Křižík, který kráčel svým přínosným životem s jednoduchým leč mocným mottem - *"Odvahu. Odvahu do života. Nic víc."*

Zvyknutá tramvaji
na bílé ranveji
těším se na její zacinkání.
V zelené nemám už stání
v mysli zas červenou
s výhledem na Karlův most.
V které jsem doma
a v které host?
Obě jsou někdy k uzoufání....
Zvyknutá tramvaji
obě dvě uhájí
když cinknou
o radost.

Melbourne je jediné město široko daleko v Austrálii a v Asii, které se dnes pyšní tramvajovou dopravou. Na rozdíl od pražské klasické červené tramvaje je původní barva té melbournské již legendárně zelená. V Melbourne je tramvaj nejen příjemným a pohodlným dopravním prostředkem, ale stala za 104 let od výjezdu prvního elektrického vozu doslova ikonou našeho města. Tramvajové tratě zde pokrývají na 245 kilometrů, vozový park čítá 500 tramvají a druhé největší australské město je protkáno 28 tramvajovými linkami s téměř patnácti sty tramvajovými zastávkami.

Velvyslanectví České republiky:
8 Culgoa Circuit, O'Malley, ACT 2606
Tel: 02 6290 1386, Fax: 02 6290 0006

Výstava o Karlu Čapkovi v Melbourne

Začátkem května byla v melbournské galerii Domov otevřena zajímavá výstava plakátů „Život a dílo Karla Čapka" a „Rukopisy v českých knihovnách", kterou ve spolupráci se Sokolem Melbourne uspořádalo velvyslanectví České republiky v Canberře (fotoreportáž ze slavnostního zahájení výstavy na str. 19).
Byla jsem požádána, abych na jejím zahájení přečetla „něco" z Čapka. To „něco" nebylo snadné zadání. Karel Čapek toho sepsal během svého relativně krátkého života skutečně hodně. Ukázka z jeho tvorby mohla být z jakéhokoli geniálního díla – dramatu, románu, povídky, poezie, rozhovoru, fejetonu,... Není lehké vybrat pětiminutovou demonstraci jeho výjimečného talentu. Osobně mne vždy nejvíce uchvacovaly Čapkovy hry – brilantní, strhující, oslovující. R. U. R., Věc Makropulos, Ze života hmyzu, Bílá nemoc, Matka,... Je však těžké číst dramatický divadelní dialog jako pouhou ukázku. Mohla jsem vybrat román. Například dnes, kdy byla právě před měsícem ve Španělském sále v Praze podepsána americkým a ruským prezidentem významná a revoluční smlouva START jako první krok ve snaze k celosvětovému nukleárnímu odzbrojení, nabírá znovu na aktuálnosti Čapkův varovný Krakatit.
Karel Čapek byl také vynikajícím novinářem a publicistou. V jeho psaní se dokonale snoubila forma s obsahem. Obsah byl dán jeho osvíceným viděním a chápaním okolního světa a vlivem lidí, kteří byli jeho přáteli. Přes značný věkový i společenský odstup se důvěrně sblížil s naším prvním prezidentem.
Vybrala jsem v závěru ukázku ze stále platné a neuvěřitelně čtivé Čapkovy knihy „Čtení o TGM". Bohatá a vřelá výrazová rovina autora je umocněna podstatou obsahu, který chce ve svém zamyšlení čtenáři sdělit. Vyšlo v Lidových novinách 6. března 1938, několik měsíců po Masarykově smrti a pár měsíců před smrtí osmačtyřicetiletého Karla Čapka. **(sem)**

Karel Čapek: T.G.M. A BUDOUCNOST

Bylo to jednou za plamenného zářijového dopoledne na polní cestě mezi vinicemi topol'čianskými; v modrém lupení révy brunátněly a zlátly těžké zrající hrozny nad ryšavou půdou pukající žárem. T.G.M. měl rád slunný úpal; díval se potěšeně do planoucího kraje a usmíval se přimhouřenýma očima.

„Dnes v noci jsem nespal," zmínil se mimochodem. Nespavost, to bylo z jeho největších trápení.

„Tož na to jsem zvyklý. Dřív jsem čítal, když jsem nemohl usnout; ale teď se mi brzo unaví oči. Co dělám? Nu, přemýšlím. Nejvíc si představuju, jak bude svět vypadat za dvacet, za padesát, za sto let."

„Jak tedy bude vypadat?"

„Nu, jak. To máte docela jednoduché; vyberte si z dnešku to, co je v něm dobrého, a rozvíjejte to dál. Nebo si vzpomeňte na něco, co se dá zdokonalit, a hleďte si představit, jak by to mělo být. To před sebou vidíte budoucnosti, o jej!"

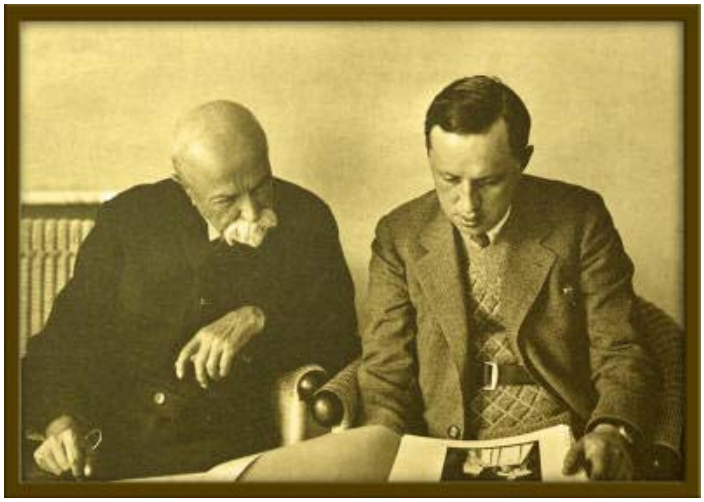

„Myslíte, že budoucnost bude ve všem lepší a dokonalejší, než je náš svět?"

T.G.M. se maličko zamyslil. „Mohla by být. A v mnohém bude. Poslyšte, já jsem starý člověk a mnoho pamatuju. Mnoho. A já vám řeknu, že přes všecko zlé je svět daleko lepší, než byl za mého mládí. Je pokrok. Žije se líp – obecně. A to jsme teprve v začátcích. Vždyť se sotva sto let pracuje vědomě na pokroku, na hygieně, na sociálních opatřeních. Jen si považte, co se dá udělat za tisíce let! Vždyť máme na to tisíce a tisíce let před sebou!"

„Taky na války," vyhrkl pochybovačně prezidentův průvodce.

Starý pán se skoro zamračil. „Třeba i na války," řekl. „Ale copak po nich nebude zase budoucnost?"

Jindy šel rychle, dlouhými kroky po silnici vysoko nad Hrušovem; bylo jiskrné odpoledne po dešti, vzduch měl břitkost podzimu a voněl vlhkým smrčím. T.G.M. mlčel a přemýšlel. Najednou se zastavil a řekl: „Tož pořád počítám, jak dlouho vydrží ti lidé, které dobře znám."

„Proč?"

„Protože tak daleko vidím do budoucnosti. Řekněme, že vydrží dvacet let; ale já bych chtěl vidět ještě o nějakých deset, dvacet let dál. Padesát let republiky, to už by mi stačilo. Pak už se ničeho nebojím. Pak už se nám nemůže nic stát."

„Myslíte, že do té doby bude v Evropě pokoj?"

Pokrčil rameny. „Já nemyslím na Evropu. Jistě nás taky do té doby pozná a bude nás potřebovat. Ale my sami potřebujeme padesáti let... Musíme se ještě učit; ale pak už to budeme umět... Pane, my jsme chytří. Za padesát let, to už přejde lidem svoboda do krve; ať si pak někdo na nás přijde, to budete koukat! Pořád na to myslím... a chtěl bych, abychom už byli o ten kus dál."

Tak řekněte, byl-li kdy na světě krásnější osud než tento: překročit osmdesátku a pořád ještě žít dopředu s očima nadějně upřenýma do budoucnosti.

Pouze takové vůdčí osobnosti, jako byl T.G.M., které mají neustále na mysli blaho svého národa a vizi světa pokroku a vzájemného porozumění, mohou být garantem šťastné a příznivé budoucnosti lidstva.

Slavnostní podepsání smlouvy START ve Španělském sále v Praze 6. dubna 2010

ROZHOVOR S ANNOU VOTICKOU

Ladislav Křivánek

Krajanka Anna-Marie (Anka) Votická - Kantůrková, ač pamatuje ještě císaře pána a další režimy, je nestárnoucí seniorka stále plná energie. V Montrealu, kde žije již dlouhých 62 let, oslaví 5. července své 97. narozeniny.
V poslední době její jméno proběhlo několikrát tiskem i na webových stránkách CzechFolks.
Paní Votickou znám již přes 40 let, kdy v roce 1968 pomáhala nověpříchozím v Montrealu. Matně si pamatuji, jak nám vyprávěla o svém pohnutém osudu. Proto můžeme být rádi, že se v tak pokročilém věku rozhodla podělit o své vzpomínky v její knize a dostát svému mottu, že "každý, mladý i starý, by měl vědět, co se nám stalo v letech 1938 - 1945".
O holokaustu v Evropě bylo již popsáno mnoho stran, avšak o plánovaném holokaustu a utrpení Židů (zvláště českých) v Číně, neměl téměř nikdo ani ponětí. Málokdo také ví, že právě Japonci, spojenci Hitlera, zachránili v Číně životy všem Židům. Proto je její knížka jedinečná. Paměť jí slouží velice dobře, a vzpomíná si na všechny detaily. I když hlavní část její knihy pojednává o strastiplném životě za války a přežití v šanghajském ghettu, čte se jedním dechem. Autorka má velice dobrý a poutavý styl, nezatěžuje se rozvláčným vyprávěním, a její pomalu reportérské staccato v co nejkratším čase podá co nejvíce informací.
Navštívil jsem paní Votickou v jejím moderním bytě v rezidenci seniorů Waldorf v klidné montrealské čtvrti N.D.G. Její byt je vyzdoben rodinnými fotografiemi, fotografiemi Prahy a rodného Brandýse nad Labem, dokonce i starou zažloutlou fotografií T. G. Masaryka.
Pani Votická byla na mne již připravena, se spoustou fotografií a zajimavých historek. Proto jsem se snažil raději moc neptat a nechal si spíš vyprávět neuvěřitelný příběh jejího života. Načmáral jsem si jen několik stran nečitelných poznámek, o které bych se s vámi nyni chtěl podělit.
LK: Paní Votická, vy zde máte moře zajímavých fotografii, které pamatují ještě Rakousko-Uhersko. Mohla byste k nim připojit i historii vašeho života?
AV: Na této fotografii se brali moji rodiče Max Kantůrek a Hedvika Khonová v karlínské synagoze. Oddával je rabín Dr. Hirsch. Na další fotce jsem se svými sourozenci. Ten starší kluk je můj bratr Vilda, nar.1907, další je bratr Erna-Arnošt, nar.1908, pak jsem já, nar.1913 a nejmenší je moje sestra Líza, nar.1917.
LK: Vaši rodiče bydleli v Praze, vy jste se narodila v Brandýse nad Labem, a pak jste zase byli v Praze?
AV: Naši se odstěhovali z Prahy a tak jsem se narodila v Brandýse nad Labem. Když měl bratr jít na gymnázium, tak tatínek chtěl, aby dostal co nejlepší vzdělání a proto jsme se odstěhovali v roce 1918 zpět do Prahy. Zde je obrázek domu našich rodičů v Karlíně, a toto je naše služebná Fanda Dlesková, která u nás sloužila ještě před mým narozením a přišla s námi do Prahy. Zůstala u nás 14 let až do své svatby, i potom jsem za ní ráda jezdila. Měla jsem ji moc ráda. Jako malá holka, když jsem ráno nemohla spát, tak jsem vždy k ní vlezla do postele, a ne k mamince.
LK: Vidím že vaši rodiče měli doma stejnou fotografii T. G. Masaryka, jakou máte zde na zdi i vy.
AV: Tatínek byl velký vlastenec a miloval Masaryka. Vždy nás učil, že v první řadě jsme Češi, a pak teprve přijde naše víra. Moje sestra Líza byla dokonce taková vlastenka, že se nechtěla ani učit německy. Když jí na Václaváku naše německá vychovatelka nakázala, že s ní musí mluvit německy, tak se postavila do pozoru a začala zpívat "Kde domov můj".

ČECHOAUSTRALAN

Vysílání českého rozhlasu každou neděli
na SBS 93.1 FM v 21:00

LK+AV

LK: Teď zde máte vaši svatební fotografii, kde vypadáte velice mladě. Kolik vám bylo let?
AV: Já se vdávala v 19ti letech - 23. dubna 1933. Tady je můj manžel Arnold Votický. Byl to přítel mého bratra. Moc jsem se mu líbila a měl o mne velký zájem. Začali jsme spolu chodit, když mi bylo šestnáct, a když jsem začala studovat na obchodní škole, což se rodičům zpočátku velice nelíbilo. V osmnácti jsme se zasnoubili a za rok jsme se brali ve stejné synagoze jako rodiče, a oddával nás také Dr. Hirsch. Když mi bylo 19 let, tak jsem se hned nemohla vžít do role paní domu. Připadalo mi třeba dost divné, když mi naše služebná říkala milostpaní a rukulíbám. Manžel mi na každé naše výročí až do své smrti (3.11.1973) nosil kytici karafiátů v národních barvách, bílé a červené. Teď mi je posílá pokaždé můj syn Milan.
LK: Když jste se již zmínila o svém synu Milanovi, nechcete se také trochu pochlubit vašimi dalšími dětmi a vnoučaty?
AV: Toto je nejstarší Milan, 76, který se narodil rok po svatbě v Praze. Teď žije v Torontu, je finanční ředitel, bývalý kapitán kanadského letectva, absolvent vojenské letecké školy v Ontariu a na Floridě, kde se narodila jeho dcera Lízinka, která je vedoucí kanadské společnosti Coca-Coly, je rozená v USA a má americké občanství, a navíc mluví též francouzsky. Syn je již dlouho vojenský veterán, měl problémy se sluchem z letadel. Má dvě dcery. Zde je moje dcera Věra narozená roku 1937 v Praze, žije střídavě v Montrealu a na Floridě, má dva syny. Toto je můj nejmladší syn Mike, narozený roku 1949 v Montrealu, žije v Texasu. Má čtyři dcery (dvě právničky - magnum cum laude).
LK: Když jsme již probrali vaše příjemnější vzpomínky, dovolte mi, abych se vás zeptal na nejtragičtější období vašeho života, jež tak mistrně zachycujete ve vaší knize. Jak se k tomu váží vaše další fotky?
AV: Když 15. března 1939 začala německá okupace, tak jsme se ten samý den bez domlouvání přestěhovali i s dětmi do bytu k rodičům, a bratr s rodinou též. Válka začala 1. září 1939, když Němci napadli Polsko a Anglie s Francií vyhlásili válku Německu. Stále jsme žili v bytě rodičů v Karlíně, když si v říjnu pro tatínka přišlo pět gestapáků. Začala jsem křičet "Ať žije Beneš!". Jeden z nich mi přikryl rukou ústa a řekl ať mlčím, nebo že by mne museli též zatknout. Byl to sudeťák a uměl česky. Naštěstí zpočátku války situace nebyla ještě tak hrozná jako později, a tak tatínka večer zas pustili, šlo jim o jeho časté dopisy bratrovi do Švýcarska a podezřívali ho ze špionáže.
V únoru 1940 volal bratr Vilda ze Švýcarska, že by nás mohl dostat do Číny. V rádiu hlásili, že židovským mužům ve věku 18-40 let bude povoleno opustit protektorát. Manžel tedy zavolal bratra Vildu, ať to co nejrychleji zařídí. Já jsem již pas měla a dokonce s dětmi předtím jednou odjela do Italie, ale vrátila jsem se. Když jsem si šla tehdy s dětmi pro pas, tak se mne ten Němec ptal, jestli máme árijský původ. Měli jsme modré oči a děti byly blond, tak jsem na něho zařvala "Jawohl!" a hned mi pas dali.
LK: Z vlastní zkušenosti vim, jaké to bylo utíkat s malými dětmi v 1968. Nedovedu si však představit, jaké to muselo být za války. Kolik bylo dětem a jak jste to zvládli?
AV: Manžel pomohl zachránit útěkem z protektorátu 14 lidí, celou rodinu, příbuzné i přátele Winterovi. Milanovi bylo šest let a malé Věře tři roky. 6. dubna 1940 jsme vyjeli vlakem přes Brno a Vídeň do italského Triestu, odkud jsme se pak měsíc plavili lodí "Conte Rosso" do Číny přes Benátky, Suez, Singapur, Manilu a Hong Kong.
Do Šanghaje jsme přijeli o půlnoci 10. května 1940. Němci mohli loď bombardovat, tak jsme měli všude zatemnění a nemohli jsme moc svítit. I tak jsme si večer všimli starých lidí v pruhovaných mundurech a bez vlasů. Teprve ráno jsme zjistili, že to byli mladí propuštění vězni z koncentráků, které vykoupila Amerika (američtí Židé) - asi $400 za člověka. Manžel dostal ve Švýcarsku od mého bratra kufr oblečení a tak jsem jim vše rozdala, ti chudáci neměli vůbec nic.
LK: Když Amerika vykoupila některé Židy z německých koncentráků, tak proč jeli do Číny a ne do Ameriky?
AV: Amerika Židy nebrala, protože to Roosevelt nechtěl, ani Kanada je nebrala, ba ani jiné další země. Jedna loď, která dorazila do Ameriky, byla odehnána od amerických břehů a nakonec ji přijala Dominikánská republika, která byla jedna z mála zemí na světě, která Židy brala.
LK: Jak jste zvládli příjezd do Číny, zvláště když jste neznali řeč? Byli jste svobodní nebo vás dali hned do ghetta?
AV: Čínsky jsme neuměl nikdo, ale vůbec to nevadilo. První noc jsme spali u Štemberů, vedoucího českých skautů. Malý Milan se potom připojil k jeho skupině. Týden jsme byli v hotelu a pak si našli byt ve francouzské čtvrti.

V sousedství však žili nacisté a tak jsme se opět přestěhovali, tentokráte do vily. Po našem příjezdu do Šanghaje jsme byli ještě rok a půl svobodní. Každý mohl pracovat či si otevřít svoji firmu. Po útoku na Pearl Harbor 7. prosince 1941 se vše změnilo. Americké a anglické rodiny byly uvězněny v koncentračním táboře a my šli do ghetta v Hong Kew. Byla to dříve prestižní americká kolonie, která byla za japonsko-čínské války 1932-37 úplně zničena.

LK: Jaký byl život v ghettu? Máte zde dost zajímavých fotografií.

AV: Ve zničené kolonii nebylo ani ubytování pro tisíce Číňanů, natož pro tisíce lidí navíc. Hygienické podmínky byly mizerné, proto se v horku často šířily tropické nakazy. Tatínek nechal postavit malý provizorní baráček, kde jsme měli jen betonové podlahy a prakticky žádnou elektřinu. Vařili jsme venku na ohni u Číňanů, ale měli jsme aspoň kousek soukromí. V ghettu, kde jsme byli tři a půl roku internováni, žilo 18 tisíc Židů z Evropy, včetně 360 českých Židů. Na rozdíl od Evropy tam byl daleko lepší život než v německých lágrech, akorát jsme nesměli ven, pouze na propustky, a chodili jsme normálně oblečeni. Sestra Líza tam dělala sociální pracovnici, zdravotní sestru a později i vařila. Náš Milan chodil ven každý den do anglické katolické školy, samozřejmě se naučil i perfektně čínsky. Od začátku jsme však v ghettu oslavovali v "Českém domě" jak výročí T. G. Masaryka, tak 28. říjen, a vždy v našich nejlepších šatech.

LK: Japonci prosluli svojí krutostí, jaký byl podle vás rozdíl mezi Němci a Japonci a jaké byly pocity žít pod Japonci?

AV: V ghettu jsme si žili celkem svobodně a nepoznali žádné hrůzy, jako se udály v německých koncentrácích. I když Němci tvrdě nutili Japonce zlikvidovat všechny Židy, buď je vyvézt na širé moře nebo zlikvidovat v plynové komoře, tak Japonci neuposlechli a zachránili nám všem životy. Japonci se chovali kupodivu k Židům velice slušně a neznásilnili ani jednu ženu. Vedoucí tábora Goya (malý člověk, a také špion pro CIA), sice někdy dal nějakému vysokému Židovi facku, ale jen naoko, pro Němce. Proto jsem již dvakrát svědčila pro Japonce, když za mnou přijeli v roce 2006.

LK: Jak jste prožívali konec války a osvobození?

AV: Bratr měl v ghettu zakopané rádio, za což byly velké tresty. Někdy s ním vyšel v noci ven a tak již od jara sledoval osvobozování Evropy. Bohužel my jsme si museli na osvobození ještě počkat tři dlouhé měsíce. 12. srpna 1945 bylo ghetto osvobozeno Američany a zrušeno. Ani jsme nevěděli že 6. srpna Američané bombardovali Hiroshimu a 9. srpna Nagasaki. 14. srpna se císař Hirohito vzdal a 2. září podepsal kapitulaci. Přestože ghetto bylo zrušeno a byl již mír, bydleli jsme tam ještě skoro rok, než jsme se mohli vydat na cestu domů. Ještě před odjezdem tatínek zemřel 3. února 1946 v nemocnici na rakovinu, byl silný kuřák. Říkal, že by mu stačilo odvézt jen třeba do Chebu a zbytek by do Prahy rád došel i pěšky. Do Prahy jsme vzali jen jeho urnu.

LK: Jaká byla vaše cesta domů a jak dlouho trvala?

AV: Dostat se ze Šanghaje byl stále velký problém, ale téměř po roce jsme měli konečně štěstí, že nás 10 bylo mezi 28 "prověřenými Čechy", kteří se dostali 17. července 1946 na americkou vojenskou loď "Marine Angel" pro Francouze, která plula do Toulonu, kam jsme dorazili po 31 dnech 18. srpna. Dostat se na vlak do Marseilles a potom do Paříže a do Prahy vzalo téměř další dva týdny. Do Prahy jsme přijeli 1. září 1946 s dětmi, maminkou, sestrou Lízou a její rodinou. Tatínkovu urnu jsme pak uložili do rodinného hrobu na Židovském hřbitově na Olšanech (v nedalekém sousedství ulice Votická), a později po letech přivezli z Montrealu též urnu maminky.

LK: Jaké jste měli pocity při návratu do svobodného Československa?

AV: Na nádraží nás čekalo pár příbuzných, kteří se nás snažili rozebrat. My jsme šli do hotelu. Neměli jsme žádný dům, žádný byt. Někteří, co se vrátili z koncentráků dříve, měli štěstí a něco dostali zpět. Ti, co přišli později, nedostali nic. Pak jsme sehnali předražený byt na Letné, kde jsme byli asi rok. Děti začaly chodit do české školy. Všude byl poválečný nedostatek jídla a samé fronty. Nevěděla jsem, že ti, co se vrátili z koncentráků, dostali na šest týdnů dvojité příděly. To způsobilo závist a nepřátelství mezi lidmi. Už to nebyla Praha, do které jsem se chtěla vrátit. Po únorovém puči a po smrti Jana Masaryka jsme rozhodli znovu odejit.

LK: Jak se vám podařilo odejít a jak jste se dostali do Montrealu?

AV: Šťastnou náhodou se nám podařilo sehnat kanadská navštěvní víza pro celou rodinu včetně příbuzných. Za sto tisic korun jsme sehnali i vystěhovalecká víza a odjeli jsme 10. června přes Belgii do Anglie. Asi po týdnu jsme vyjeli ze Southamptonu, lodí "Britannica" vypluli do New Yorku. Původně jsme měli namířeno do Toronta, ale v Montrealu jsme měli přatele ze Šanghaje, takže jsme skončili v Montrealu.

LK: Kdy jste přišli do Montrealu a kolik vás bylo?

AV: Do Montrealu jsme přijeli 1. července 1948 s manželem a dvěma dětmi, s maminkou a sestrou Lízou a její rodinou, opět celkem 10 lidí. Po roce jsme měli možnost si požádat o imigrantská víza. Celkem brzy jsme se usadili a zvykli si na život v novém domově. Nejlehčí to měly děti. Milan, který přišel do Kanady ve 14ti letech, zde hned začal vyučovat fotbal, který tu moc neznali. Protože v Šanghaji chodil do anglické školy, tak hned začal dobře prospívat a přeskočil třídu. Bohužel většina příbuzných a známých se pak odstěhovala či zemřela. Můj manžel zemřel před 36 lety a je pochován zde v Montrealu, takže jsem v Montrealu zůstala skoro sama.

LK: Jaký byl váš život v novém domově?

AV: Na začátku jsme měli existenční potíže i když si manžel otevřel klenotnictvi. Já jsem začala šít a tak také něco vydělala. V roce 1952 manžel zavřel neprosperující klenotnictví a otevřel firmu na dovoz čokolády. V říjnu 1957 dostal těžký infarkt, takže jsem se musela začít starat o rodinu i o byznys. V roce 1974, rok po smrti manžela jsem začala pracovat jako

Generální konzulát České republiky,
169 Military Road, Dover Heights, NSW 2030
Tel: 02 9581 0100, Fax: 02 9371 9635

dobrovolnice v nemocnici a později pro organizaci starým lidem jako pokladní a účetní na plný úvazek 21 let.

LK: Vím že již nejezdíte autem, zajímalo by mne, jak trávíte své dny a máte-li nějaké koníčky?

AV: V 95 letech mi už neobnovili řidičák, takže beru taxíka, ale také dost chodím. Každý den chodím na hodinu cvičit, a ještě denně chodím venku. Jednou týdně jdu na nákup, ale již si nevařím, protože zde máme stravování. Sama si však ještě peru, třeba již v 6 ráno. Také ráda ještě tančím *(paní Votická mi předvedla bravurní tanec jako Michael Jackson a ukázala i fotky, jak ji zvěčnili při tomto tanci).* Před 36 lety po smrti manžela jsem začala denně hrát bridge, a pak jsem jej i vyučovala. Teď hraji už jen v sobotu. Jinak ještě občas dělám přednášky o našem osudu v šanghajském ghettu.

LK: Máte v Montrealu ještě nějaké příbuzné?

AV: Mám zde už jen vnuka Howarda, jeho ženu Irenu a jejich dva syny Jošuu a Daniela.

LK: Děkuji vám za hezké odpoledne a za to, že jste se podělila o vaše zajímavé životní vzpomínky. Již dopředu bych vám chtěl jménem čtenářů popřát k vašim 97. narozeninám vše nejlepší, hlavně však ještě hodně zdraví a energie do mnoha dalších let. Chtěla byste ještě něco sdělit čtenářům nebo máte nějaké přání?

AV: Měla bych jeden vzkaz, že každý by měl číst a vědět o milionech obětí a o utrpení, která přinesla poslední světová válka. Bylo-li by to možné, tak bych měla i jedno přání. Celý život marně hledám pana Viléma Nebeského z Brandýsa nad Labem, nar.1921, který pak odešel do Brna. Jeho maminka byla naše Fanda Dlesková-Nebeská. Jestli náhodou někdo z vašich čtenářů něco ví, tak ať se vám ozve. Mockrát děkuji.

PS: Knižka Anny Votické – "ZACHRÁNĚNA V ŠANGHAJSKÉM GHETTU" již vyšla 9. dubna. Cena (v ČR) je 139 Kč, a můžete si ji objednat u distributora Kosmas.cz: http://www.kosmas.cz (v Čechách i přes P3K nakladatelství e-shop: http://p3k.cz/eshop/index.php). Její anglický, rozšířený originál "CLINGING TO LIFE" vyjde v květnu v Montrealu.

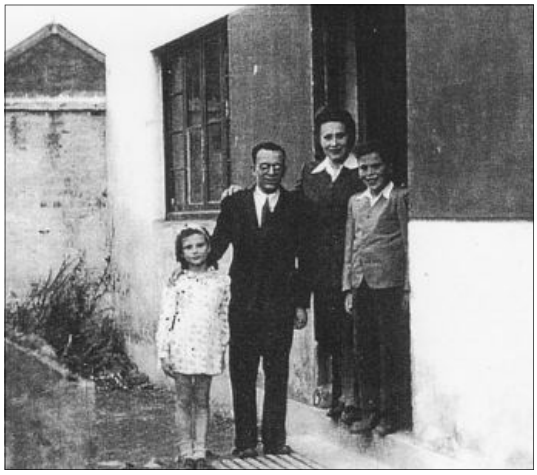

Šanghai 17. 7. 1945 - s rodinou před svým domkem

Je nás dvanáct milionů Čechů

MUDr. Martin Jan Stránský

Jako předseda Konzultativní rady Stálé komise Senátu PČR pro krajany žijící v zahraničí jsem minulý rok inicioval rezoluci, kterou následně schválil Senát k 20. výročí návratu svobody do České republiky: „Senát Parlamentu České republiky oceňuje nápomocnou a obětavou činnost zahraničních Čechů před rokem 1989 i po něm, která má za svůj účel podporu mateřské vlasti. Senát České republiky si uvědomuje nezbytnou a důležitou propojenost mezi vlastí a těmi, kteří z ní odešli, či byli dokonce nuceni pod tlakem totalitního režimu ji opustit."

K českému původu se v zahraničí hlásí téměř dva miliony lidí, tedy je nás nikoliv deset, ale dvanáct milionů! Češi v zahraničí přispěli k provedení politických změn, které odstranily komunistickou nadvládu v Československu. Mezi ně patří velikáni jako slavný žurnalista a spisovatel Ferdinand Peroutka, Josef Škvorecký a Pavel Tigrid, který byl s mým otcem zakladatelem československého rozhlasu Rádio Svobodná Evropa (a to vysvětluje, proč jako stínový ministr zdravotnictví za VV píši tento článek). Češi v zahraničí mají nezastupitelný podíl na začlenění České republiky do NATO a EU i do širšího společenství demokratických států. Stačí jen připomenout Madeleine Albrightovou.

Nejstarší česká emigrace byla náboženská, např. exil katolického kléru z husitských Čech. Další vlnu politické emigrace zahájili pronásledovaní revolucionáři v roce 1848, následováni uprchlíky před Hitlerem v roce 1939.

checkusouttravel
Czech Republic Specialist

NOVINKY NAŠÍ KANCELÁŘE -

Denní lety s Emirates - Airbus A330-200: Dubai - Praha, od 1. 7. 2010

Kombinace China Airlines a Czech Airlines do Prahy nebo do Vídně

Podobně na Korean Airlines - osvěžující stopover v Seoulu

Informujte se o výhodných cenách již od $1700, využijte skvělé nabídky!

www.checkusouttravel.com.au
(cestování z Austrálie)
www.checkusouttravel.cz
(cestování z ČR)

E-mail: info@checkusouttravel.com.au

Tel: 1300 794 543

Velmi výraznou vlnu představuje poúnorová emigrace v roce 1948, která jen během prvních dvou let dosáhla počtu cca 100 tisíc osob. Emigrační vlny 1948 a 1968 obsahovaly větší podíl intelektuálů a politicky prominentních osobností, z nichž mnozí byli doma bezprostředně perzekvováni (hrozba uvěznění apod.). Výrazně se lišil i způsob odchodu: většina emigrantů prošla uprchlickými tábory v Německu a Rakousku, odkud poté odjížděli do dalších států. Po roce 1989 odcházejí vesměs lidé hledající přechodné pracovní uplatnění v ekonomicky vyspělejších zemích, přičemž mnoho Čechů trvale pracuje v nadnárodních společnostech a střídá destinace. Každá vlna má své historické, ale hlavně psychologické specifikum. I když dnes mohou být emigranti z každé vlny od sebe odlišní, spojuje je mateřská vlast.
Naštěstí dvacet let po revoluci, určité sklony k přirozenému nepochopení mezi Čechy doma a ve světě mizí. Existují pevné a produktivní mosty spolupráce na podnikatelské i na společensko-kulturní úrovni.
Pro mne osobně Češi ve světě reprezentují něco velice důležitého. Vysvětlím to takto: naše národní dějiny nás spíše rozdělovaly, než by nás sbližovaly. Zajímavé je zeptat se deseti lidí, co pro ně dnes znamená být Čechem. Odpovědi jsou velice různé, dokonce i cynické. Oproti jiným postkomunistickým zemím, jako je např. Polsko, není naše národní identita tak pevná, a spíše se schovává v kultuře. Věřím, že to, co přispěje k této identitě, je stále větší jistota, že patříme do světa a potvrzení, že máme světu co nabídnout kromě hokejového zlata. Větší souhra mezi domovem a těmi 16% Čechů žijících za hranicemi nám to nabízí.
Jsem vděčný, že Věci veřejné nejen uznávají roli Čechů v zahraničí, ale staví se k ní velice proaktivně tím, že dbají na specifické zájmy Čechů ve světě. A to včetně toho, že jim usnadňují možnost volit v květnových volbách. Každý hlas má svoji váhu stejně tak jako každá zkušenost.

Ministr Kohout udělil ceny Gratias agit za šíření dobrého jména Česka ve světě

Milena Štráfeldová
www.krajane.net

Koncem dubna byly v Černínském paláci v Praze uděleny prestižní ceny Gratias agit. Ministr zahraničních věcí tak už počtrnácté ocenil české krajany, exulanty, zástupce krajanských spolků, ale i zahraniční bohemisty a další osobnosti za šíření dobrého jména České republiky ve světě.
Světoznámý lingvista z Toronta, komeniolog z Utrechtu nebo překladatelka Bohumila Hrabala ze Skopje - ti všichni se sešli v prostorách ministerstva zahraničních věcí, aby zde převzali už tradiční cenu Gratias agit. Ministr Jan Kohout při jejím předávání ocenil práci zahraničních Čechů pro dobrou propagaci Česka ve světě. Cenu získal například zakladatel Asociace TGM v Lucembursku František Šedý. Asociace pomáhala českým exulantům při překonávání jazykových problémů v trojjazyčném Lucembursku:
"Když jsem zakládal Asociaci TGM, tak nás tam bylo několik set. Ovšem polovina jich utekla kvůli těm třem řečem. Někteří do Kanady, někteří do Austrálie a hodně se jich vrátilo do Německa a do Rakouska. Kvůli tomu, že v Lucembursku se hovoří dialektem, kterému nikdo nerozumí. To je asi jako když přijde Pražák někam na východní Slovensko."
Bývalý politický vězeň z 50. let Jan Drahota zase získal cenu Gratias agit za podporu sokolského hnutí v Jihoafrické republice. Do Jižní Afriky odešel krátce po srpnové okupaci Československa:
"Když jsme se tam trošku rozkoukali, tak jsme zjistili, že se tam valí množství Čechoslováků a skoro nikdo z nich neuměl anglicky. Tak jsem povídal, že něco musíme pro ty lidi udělat, poněvadž utekli z politických důvodů, a teď tam byli jak bezrucí a beznozí. A založili jsme tam Sokol a přes ten Sokol jsme začali pomáhat krajanům."
Ministr Kohout udělil cenu za šíření české kultury ve světě i Novému divadlu v kanadském Torontu, které je zřejmě nejvýznamnějším českým ochotnickým divadlem v zahraničí. Josef Škvorecký pro ně napsal divadelní hru, vystupoval tu i Jiří Voskovec. Další laureátkou se stala klavíristka a členka Státního symfonického orchestru v irácké Bagdádu Nataša Al Rádí Cimbálová. Orchestr podle ní hraje i při teroristických útocích:
"Zkoušíme na různých místech, protože orchestr do dneška nemá stálé stanoviště. Tak se každou chvíli někam stěhujeme, jsou s tím spojené nevýhody, taky musí přenášet nástroje, ale cvičí se stále dál. Někdy například hrajeme tak silně, že ani neslyšíme, že kolem nás jsou výbuchy. To se dozvíme, až když jdeme domů."

Muzeum českého a slovenského exilu 20.stol., Štefánikova 22
Brno 602 00, Email: muzeumexil@muzeumexil.cz

Dopis MUDr Martina Stránského předsedovi Stálé komise Senátu pro krajany žijící v zahraničí Marcelu Chládkovi

Vážený pane předsedo,
dovolte, abych po konzultaci s Vladimírem Eisenbrukem, zmocněncem pro krajanské záležitosti Ministerstva zahraničních věcí České republiky, s politováním za celou Konzultativní radu konstatoval skutečnost, že mezi letošními laureáty ceny Gratias agit se neobjevil ani jeden z osmi kandidátů, jež navrhla Stálá komise Senátu pro krajany žijící v zahraničí ve spolupráci s Konzultativní radou. Ačkoliv si uvědomujeme, že se jedná o cenu ministra zahraničních věcí a že rozhodující slovo přísluší jemu, domníváme se, že během vnitroministerského procesu zpracování všech nominací by měl být více zohledněn názor senátorů a jejich spolupracovníků, kteří se díky činnosti v Komisi krajanskou problematikou dlouhodobě zaobírají a předkládané kandidáty a jejich zásluhy dobře znají. Komise tedy k nominaci kandidátů přistupuje velmi zodpovědně a po důkladném seznámení se s jednotlivými osobnostmi či organizacemi.
Pokud by se nám podařilo sladit v této věci stanoviska exekutivy a legislativy, bylo by to jen ve prospěch jednotného přístupu státní správy i volených představitelů vůči našim krajanům ve světě. Senátní komise pořádá a zaštiťuje různé krajanské akce v Senátu, její členové v rámci daných možností cestují za krajanskými komunitami do zahraničí. Tyto aktivity jsou provázeny s krajanským pracovištěm na MZV a osobou zmocněnce pro krajanské záležitosti. Vzhledem k této dobře fungující spolupráci bychom uvítali větší možnost uplatnit náš hlas při výběru laureátů ceny Gratias agit v budoucnu.
S pozdravem
MUDr. Martin Jan Stránský,
předseda Konzultativní rady Stálé komise Senátu pro krajany žijící v zahraničí

„ŠPIČKOVÝ PŘÍSTROJ
PRO VŠECHNY,
KTEŘÍ O SEBE PEČUJÍ...“

Navštivte:-
www.zappertech.net

Volejte:- +613 9720 0535
+61434079373

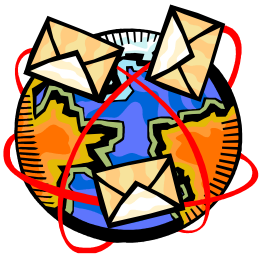

ODTUD A ODJINUD

♠ Před šedesáti lety obklíčily komunistické policejní jednotky a Lidové milice kláštery sedmi nejpočetnějších mužských řeholí, mniši byli rozvezeni do internačních táborů. Následovaly pak další akce, podle České biskupské konference bylo postiženo 247 mužských a 670 ženských klášterů s 2527 řeholníky a a 11896 řeholnicemi. Totalitní režim rozjel protináboženskou propagandu, zastrašování, zatýkání, zrušení náboženské výchovy ve školách. Do katolické církevní struktury, tak jako do jiných náboženských společenstev, byli nasazeni jidáši ochotní spolupracovat s režimem. V plzeňské katedrále probíhá výstava, která toto připomíná. Na nižších třídách střední školy jsem seděl v lavici se spolužákem, který pak dostudoval na saleziánském gymnáziu a v prvním roce bohosloveckých studií ho zmíněné persekuce postihly, několik let strávil ve vězení, potom se živil v umývárně aut, knězem byl vysvěcen v tajnosti. Jiný spolužák po internaci pracoval na fréze v továrně na traktory, po roce 1968 dostudoval v Rakousku a dodnes působí v českém vysílání vatikánského rozhlasu. Čtrnáct roků jsem pracoval v těch nejsevernějších Čechách, někdy v letech 1953 - 1954 jsem vídával, jak se z kostela ve Varnsdorfu v neděli dopoledne vyhrnuly zástupy jeptišek nejrůznějších řádů v nejrůznějších hábitech a čepcích. Bylo jich více než tři tisíce. Přes veškeré ústrky a ponižování zůstaly v drtivé většině věrny své víře a svým řeholním slibům. Mohu to prohlásit s klidným svědomím, teta mé manželky, dominikánka, byla mezi nimi.
♠ Humanitární organizace Člověk v tísni začala působit v Afganistanu po pádu krutovlády Talibánu v roce 2001. Zaměřuje se na vzdělávání, zdravotnictví a rozvoj venkova. Členové této organizace postavili nebo opravili přes 82 základních a středních škol. Nyní se podíli na obnově zemědělských učilišť v 17 provinciích Afganistánu. Zaměřuje se mimo jiné i na rozvoj včelařství. Doufám, že to nemá žádnou postranní konotaci. V Jemenu se tvrdí, že každý obchodník s medem (včelařství tam má snad tisíciletou tradici, o včelách se píše i v koránu) má výcvik afgánského teroristy. Z Liberce vyrazila na Haiti skupina dobrovolníků, v Paříži čekali týden, než se rozplynul sopečný mrak. Rok po zemětřesení odjeli budovat v hlavním městě Port-au-Prince polní nemocnici, po dostavení a vybavení tam přijedou čeští lékaři a zdravotní sestry. Je to záslužná, i když opožděná akce,

Česká zdravotní sestra hledá práci ošetřovatelky v Sydney. Také uklidím. Dokonalá znalost angličtiny, reference. Tel. Martina 0410742003, email: cz_martina@yahoo.com.uk

jenom nerozumím, proč se tato česká organizace nazývá Hand for Helps, na Haiti se stejně anglicky nemluví.

♠ Slavný herec Karel Höger kdysi řekl: „I když se domluvíte francouzsky, ve Francii jste stejně cizinec. Esperantistu čekají na nádraží, obstarají mu nocleh...“. Manželka kytarového virtuóza Štěpána Urbana rozená Eliška Vrzáková (1922) vydala v Čáslavi jako osmnáctiletá sbírku veršů Spegulo (Zrcadlo) a pak již píše ve verších i v próze jen esperantem. Tento jazyk ji naučil Höger. Na jejím kontě je řada knih, dozvěděl jsem se o ní, když jsem narazil na jméno Eli Urbanová publikující v roce 1960 na Kanárských ostrovech knihu básní „Nur tri koloroj“ (Jen tři barvy), ilustrátorem byl český malíř Karel Oberthor. V brazilském nakladatelství Fonto vyšla v roce 1985 její autobiografie „Hajtaro dancas“ (Hetéra tančí), o šest let později básnická sbírka „Vino, viroj, kanto“ (Víno, muži a zpěv) a posléze v roce 2001 opět básně „El mia budoaro“ (Z mého budoáru). Zdálo by se, že angličtina zcela vytlačila esperanto, není tomu tak, i v Melbourne se můžete do tohoto hnutí zapojit, nejde jen o jazyk, ale o mezinárodní porozumění a vzájemnost. Mám osobní zkušenost – můj téměř zapomenutý kolega z prvního ročníku na univerzitě narazil na internetu na moje jméno a to, že žiji v Melbourne. Neznaje adresu se jako náruživý esperantista obrátil na předsedu klubu pěstujícího tento jazyk v Austrálii. Ten vyhověl žádosti příslušníka tohoto internacionálního bratrstva, vypátral mne v telefonním seznamu a sdělil moji adresu svému neznámému lingvistickému bližence.

♠ Česká republika čekala několik let na nového velvyslance Spojených států amerických, konečně se dočkala. Je to právník, poradce prezidenta B. Obamy, specialista na etiku a vládní reformu. Zdálo by se, že toto je důvod jeho jmenování, pravděpodobně tomu tak není, americký diplomat se nebude plést do českých mravů i když snad je mu o nich leccos známo. Rodiče Normana Eisena přežili holocaust, jeho matka se narodila v Československu. A když jsme u Ameriky, víme, že v Novém Yorku vybudovala česká menšina před stoletím národní dům, který chátral a k svému účelu téměř nesloužil. V roce 2005 vláda České republiky rozhodla, že dům obnoví k dřívější slávě. Plánovaný rozpočet na rekonstrukci činil 235 milionů Kč. České ministerstvo zahraničí překročilo rozpočet čtyřikrát a plánovaný termín dokončení oprav se z prosince 2004 posunul na říjen 2010. Rekonstrukce, vybavení a zařízení restaurace přišlo na 812 milonů Kč. Kromě mnoha jiného byly problémem projektové dokumenty zadané architektům v republice neznalým amerických stavebních a kolaudačních předpisů. Náprava této krátkozrakosti stála pak mnoho času a peněz. Ušetřilo by se, kdyby jak projekt tak práce byly zadány českým architektům a stavařům žijícím a pracujícím v USA. Jako na zavolanou při oslavách osmdesátých narozenin Máničky a Žerýka, taťkovi Špejblovi bude již devadesát, je na programu této proslavené společnosti aktuálně poučná Hurvínkova cesta do Tramtárie.

♠ „Na dostatku vody spočívá budoucnost lidstva“ slyšíme dnes velmi často. Zablácené auto nestříkám, abych toto lidstvo zachránil, zahrádku jen hodinu od šesti ráno v úterý a v sobotu. Naši předkové auta nemyli, mohli si tedy dovolit rybí tlamy zábavu. Byli jste někdy na zámku, kde se jednou za rok objevuje duch sťatého rytíře Dalibora dohlížejícího na blaho svého lidu? Před popravou byl vězněn ve věži na Pražském hradě dodnes zvané Daliborka, rytíř se tam učil na housle, však to znáte ze Smetanovy opery Dalibor. Anna Marie Toskánská nechala postavit v letech 1720-1730 u Litoměřic v Ploskovicích, na marších které kdysi patřily šlechtici Hroznatovi a později Daliboru z Kozojed, zámek a nikomu neprozradila, kolik stál. Později ploskovický zámek patřil rakouskému císaři Ferdinandu I. Habsburskému zvanému Dobrotivý, jezdila tam kněžna Windishgrätzová a rodila tam svoje děti, zámek rád navštěvoval i prezident Edvard Beneš. V roce 2002 byl zámek prohlášen kulturní památkou. Ale nyní konečně k vodě, s kterou naši předci dobře hospodařili. Na zámku je řada kašen, fontán a vodních hrádků. Do iluzi navozující jeskyně, říkalo se jí grotto, se voda pouští štolou končící chrličem v podobě ryby. Ve štole voda zurčí po kamenech a zvuky se šíří z rybí tlamy a zurčení naplní celý prostor jeskyně. Studená voda tam urychluje proudění vzduchu, navazuje na sebe vzdušnou vlhkost a zabraňuje kondenzaci na stropě grotta. Klobouk dolů před tím, co se v Čechách dovedlo v 18. století. Až budete v republice, zajeďte se podívat do Ploskovic na zámek s unikátním vodním systémem. Nebo můžete také zajet do Duchcova nedaleko Ústí nad Labem, na zámku tam dožil svůdník století (bilance: sto žen, několik mužů a jedna jeptiška) G. G. Casanova (1725-1798), v severních Čechách působil jako knihovník hraběte Valdštejna a francouzsky tam sepsal proslulé paměti „Histoire de ma vie“. Rukopis ve 13 krabicich byl od roku 1821 v majetku lipského nakladatelství Brockhhaus, přežil tam bombardování v r. 1944 a nakonec byl prodán za více než 5 mil.US$ do Bibliotheque de France.

♠ Viktor Fischl zpracoval vzpomínky vydané v roce 1988 exilovým Indexem „Dr. Karel Steinbach, svědek téměř století“. Znovu jsem se k těmto stránkám vrátil, - průřez života lékaře od jeho mládí za Rakouska, dostudování medicíny po návratu z haličské fronty, porodnické praxe za první republiky a přátelství s vynikajícími státníky, spisovateli a herci, exil v letech 1938-45, Praha do února 1948 a znovu Nový York. Cituji jeden nezapomenutelný odstavec: „Krásná přátelství, vynikající divadlo, a těch snad šest tisíc dětí, které jsem přivedl na svět, to byla pro mne doba první republiky.Toto a ovšem to velké štěstí, že jsme žili v demokracii, v jejímž čele stál Masaryk. To byl šťastný život. Člověk by se rozplakal, když na to myslí“. Ruku v ruce s tímto názorem jde i zpráva, že ve Zlíně byla odhalena socha Jana Antonína Bati, která doplňuje tu vzpomínající jeho nevlastního brata Tomáše Bati. Obě sochy jsou z bronzu a stojí na jednom podstavci. Tomáš Baťa symbolizuje průmyslový úspěch první republiky a jeho péči o zaměstance,

ČESKÝ DIALOG
objednávejte na adrese strizovska@seznam.cz
v Austrálii k objednání také na adrese Jana Růžička
82 Cardwel Str., Arakoon, NSW 2431
e-mail: Ruzickajana@yahoo.com.au

Jan Antonín v emigraci pokračoval v šíření dobrého jména zlínského obuvnictví. Americká historička Mary Heimann toto a mnoho jiného pošlapala ve své v roce 2009 vydané publikaci „Czechoslovakia, The State that Failed“ . V jednom má pravdu, Češi bez povšimnutí připustili nacistickou deportaci více než osmdesáti tisíc Židů do koncentračních táborů, přežila desetina.

♠ V pražském pedagogickém muzeu J. A. Komenského byla otevřena výstava připomínající život a práci křesťanského humanisty evropského významu Přemysla Pittra (1885-1976). Jeho jméno je nejvíce spojováno s akcí Zámky, při níž Pittr na několika zámcích pečoval o děti bez ohledu na jejich národnost. Byly to židovské děti, které přežily genocidu a německé děti z čsl. internačních táborů, které zůstaly bez rodičů. Pittr po únoru 1948 emigroval do Švýcarska, kde se dále věnoval výchovné činnosti a také vydával české křesťansky orientované informatorium. Po roce 1973 jsem s ním korespondoval, po jeho smrti pokračoval s jeho spolupracovnicí paní Olgou Fiertzovou. Publicista Pavel Kosatík připravil k vydání Pittrův životopis „Sám proti zlu“.

♠ Když jsem s rodinou doputoval koncem června 1969 do Londýna a žádal o asyl v Austrálii, jednáním na různých úřadech byl vždy přítomen Karel Brušák, snad kvůli angličtině, snad i z jiných důvodů. Pozval nás pak všechny na oběd, měli jsme krásné a poučné odpoledne, dozvěděli jsme se, že Brušák, doktor přírodních věd z předválečné Prahy, emigroval v r.1938 do Londýna a již se nikdy nevrátil. Působil v českém programu BBC jak za války, tak v době československé totality. Pozval mne k rozhovoru v tomto vysílání, samoděržaví mne okamžitě prohlásilo za nepřítele lidu a tento rozhovor se pak objevil i na soudním rozsudku pro nezákonné opuštění republiky. Vyměnili jsme si s Brušákem potom několik dopisů, zajímalo ho, jak jsem se v Austrálii uchytil. Více než devadesátiletý Brušák, literární osobnost exilu, teoretik umění, kritik, překladatel, básník, prozaik, rozhlasový publicista, významně zapojený do československé kultury, zemřel v Londýně v roce 2004. Nyní se podařilo jeho londýnským přátelům uspořádat Brušákovu literární pozůstalost, vyšla v Praze v nakladatelství Cherm s titulem „Básnické a prozaické dílo“.

♠ Spiritus agens v průběhu téměř třicetiletého vydávání Hlasu domova Karel Wendt se marně pokoušel o knižní publikování svých úvah. Jeho v Melbourne narozená dcera Jana před časem knižně vydala „A Matter of Principle“, soubor profilů osobností, s kterými měla rozhovory pro televizní program 60 Minutes. Jistě by svého otce potěšila, kdyby se toho dožil, další publikací, která se právě nyní objevila na knižním trhu. Jana Wendt: „Nice Work“, nakl. Melbourne University Press. Jde o sedm profilů lidí, kteří se zdáli autorce zajímavými, docela s jejím výběrem souhlasím. Nechává vyprávět kněze, boxera, akrobata, sportovního administrátora, forenzního antropologa a dobrovolného průvodce po židovském muzeu v Melbourne.

Chebsko – Egerland – Sudety

- dějiny mého kraje. Nikoli podle změn režimů, ale podle mých informací a pamětí lidí, kterým se dá věřit...

Frank Nykl

Jméno našeho kraje se v podobě Sudéta poprvé objevuje ve starověkém díle Claudia Ptolemaia v letech 166 - 178 našeho letopočtu ve formě Sudeta óré, jako Sudeti montés (Sudetské hory či pohoří, neboli pojmenování jednoho z horstev ve Střední Evropě). Někteří tvrdí, že šlo o Krušné hory, jiní soudí, že starověký zeměpisec tím slovem neoznačil nic konkrétního, že je použil jen jako obecné označení středoevropských hor a neproniknutelných lesů. Je skoro jisté, že slovo Sudéta je původem keltské a v překladu znamená Les kanců nebo Kančí les.

Ve 2. století římští vojevůdci a cestovatelé (např. Tacitus), kteří se dostali až na naše území, poznali, že kmeny, které zde pobývaly, i když mají různá jména, mají jednu společnou řeč, jíž se dorozumívají a jsou tedy příbuzní. V latině, když je člověk příbuzný, bratrský, jedné řeči, je označován slovem germanitas. Z tohoto slova vzniklo slovo Germáni, takže tu byl název kmene podle příbuzného jazyka. Název Krušné hory nepochází od „krušného“ života, i když… Oblast známá hornickou činností přinášela na jedné straně zisky, na druhou stranu to ovšem znamenalo i obrovskou dřinu těch, kteří nejrůznější rudy dobývali. Němci nazývají tyto hory Erzgebirge (Rudonosné pohoří). Horníci vykonávali všechny práce ručně, vždyť střelný prach se využíval až v 18. století. A tak přišla ke cti všemožná kladiva a kladívka, sochory, želízka. Pomáhal i oheň. Žár hořícího dřeva způsoboval rozpukání horniny a její snadnější odlamování. Právě tomuto způsobu se říkalo krušení a odtud také pochází místní název hor – Krušné.

Promiňte mi nyní malé odbočení, ale nedalo mi, abych nezalovil ve svých vzpomínkách. V roce 1972 udělalo Kulturní středisko Karlovy Vary ve zdejším Kass Klubu v Rybářích soutěž pro mladé kapely. Tahle soutěž byla díky Husákově režimu tématicky zaměřená na Krušné hory. My jsme tenhle nesmysl jako kapela odmítli, ale našlo se pár folkových kapel, kterým nevadilo patolízalství a očekávali rychlou kariéru. Byly tam hrozné texty i melodie, jeden text mě svou hloupostí úplně omráčil. Zněl asi takhle:
„Dříve tu byly hory krušné -
dneska už né…“
Ale vraťme se opět k nejstarším dějinám našeho regionu.

Dodnes jsou tu jména Chodová Planá, Chodov u Karlových Varů i Chodov u Bečova. Jména těchto obcí naznačují, že by mohly být založeny Chody, o čemž svědčí jejich názvy, později němčinou velmi pokroucené. Někteří historici se nás tak snaží přesvědčit o tom, že to vše má návaznost na kmen Chodů od Domažlic a že ve většině obcí ve Slavkovském lese byly i slavnosti prováděny v chodském kroji. To je nesmysl, tady bylo vždy více obyvatel německé národnosti než Čechů a nemá smysl si vymýšlet a něco si nalhávat.

U Mariánských lázní a Tachova je dnes městys Chodová Planá (Kuttenplan). To už je hraniční městečko a zde opravdu žili Chodové, kteří dělali tu samou práci jako ti u Domažlic. Hlídali hranice a tudíž chodili pěšky a honili pašeráky. Tady by mohli mít dějepisci pravdu. Horší to ale bude s dalšími místy, která mají také v názvu slovo Chodov.

U Nové vsi ve Slavkovském lese je tak například Chodov u Bečova (Chodau bei Petschau). Gängerhof - Chodov (u Bečova), německý název obce vznikl roku 1567 podle tehdejšího bečovského zámeckého hejtmana Hanse Georga Gängera. Po roce 1945 nastalo počešťování a tenhle typicky německý název se už nehodil. Protože jméno Gänger znamená v překladu chodec, tulák, byl navržen na zasedání MNV 1947 a po projednání schválen podobný název - Chodov (jako chodec). Nejde tu tudíž o ves chodskou, jak se z názvu mylně zdá, ale obsahuje základní smysl původního názvu.

Chodov u Karlových Varů je dnes největším městem v Sokolovském regionu. Bývá spojován s podobnými místními názvy lokalit roztroušených po českém vnitrozemí, jimž je rovněž společný slovní základ "Chod". Jejich názvy jsou odvozeny od staročeského osobního jména Chod a v původním významu znamenaly vlastně místo osídlené Chodovými lidmi nebo Chodovu ves. Rozdílné interpretace názvu Chodova mají nicméně jedno společné - dokládají slovanský nebo staročeský původ jeho zakladatelů a nejstarších obyvatel. Chodov není tímto odvozen od slova chodit ani nemá nic společného s Chody na Domažlicku.

Chodov – část Prahy. Tohle jméno vzniklo díky spolkové činnosti Pražanů pro Chodsko a Pošumaví jen v Praze. Záhy se přejmenovali na spolek Psohlavci Praha. Ten vznikl v Praze na Smíchově v restauraci „U čísla 1“ roku 1936. Pražáci se oblékali do chodských krojů, tancovali a zpívali písničky z Jižních Čech a podnikali zájezdy na různé poutě v okolí Domažlic. Během války došlo k útlumu činnosti, ale v padesátých letech, kdy byly povolen jen lidový folklór a písničky, se mladí členové ČSM (Československý Svaz Mládeže) takto svými tanci a „zpěvankami“ snadno dostávali k další politické kariéře. Na každého 1. máje bylo v pražském průvodu vidět jen moravské a jihočeské kroje a slyšet jejich písničky. My se ovšem museli ve škole učit sovětské častušky, písně o Čapajevovi a Kaťuše, třebaže jsme jim skoro nerozuměli. Zatímco venku (za oknem z ostnatých drátů) řádil Elvis Presley, Bill Halley, Johnny Halliday a další, my jsme se museli naučit zpívat třeba o tom, jak od „Buchlova větor věje“. Prostě vymyšlený folklórní Chodov v Praze a vnucený folklór i v krajích, kam nepatřil, nemá se základy a dějinami Moravanů i opravdových pohraničních Chodů nic společného. Díky tomu jsem si dodnes neudělal dobrý vztah k těmto písničkám.

Chebsko samotné patřilo k Čechám. Získal je český kmen v době, kdy byl zřejmě v bitvě na Turském poli poražen kníže Vlastislav, který byl knížetem Lučanů. Byl to kníže velmi výbojný - činil vpády a znepokojoval nejen své české sousedy, svými výboji získal pravděpodobně i Chebsko, které tehdy sahalo až k pramenům řeky Ohře. Bavorský Waldsaský klášter pronikal i na Sokolovsko, kde někdy v roce 1254 zabral území na Kraslicku, a to dnešních obcí Sněžná (Schönau), Počátky (Ursprung), Kostelní (Kirchberg), Vysoký kámen (Hohenstein), Žitná (Weizensgrun) a Waltéřov (Waltergün).

Klášter v Teplé byl v době svého založení českým klášterem, ale již záhy se otevřel i mnichům německé národnosti. Existuje písemný dokument z roku 1213, kdy byl německý mnich pověřen, aby sepsal pozemky, jež vlastnil klášter. A zde se píše, že klášterní pozemek leží vedle „Chodenwald“, tedy Chodovského lesa.

JOSEF CHROMY
TASMANIA

Nejen Australané a zdejší krajanská komunita, ale i návštěvníci Tasmánie z celého světa včetně slavných, nešetří chválou na vína Josefa Chromého. Tato vína nesou mnohá prestižní ocenění, získala desítku trofejí a přes devadesát medailí.

Čechoaustralan Josef Chromý OAM rozvinul tasmánské vinařství do nebývalých kvalit, ze znamenitých odrůd milujících chladnější podnebí Tasmánie vypěstoval s pomocí vyspělé vinařské technologie vynikající Pinot Gris, Sauvignon Blanc, Chardonnay, Riesling, Gewurtztraminer a Pinot Noir. Znamenitá jsou také jeho šumivá vína s nám lahodně znějící vinětou PEPIK.

Návštěva vinného sklepa a restaurace Josefa Chromého v Relbii, pouhých patnáct minut jízdy od Launcestonu, patří dnes již k vyhledávaným zážitkům při objevování Tasmánie. Nedostanete-li se tam v nejbližší době, dopřejte si alespoň chutě vín tohoto úspěšného vinaře.

Josef Chromy Wines
370 Relbia Road, Relbia
Tasmania, Australia 7258
Phone: +613 6335 8700, Fax: +613 6335 8774
Email: wine@josefchromy.com.au
web: www.josefchromy.com.au

www.leadersmagazine.cz
Prague LEADERS

Bylo to zřejmě proto, že v klášteře bylo mnoho mnichů neznalých písma.
Jak to vypadalo v Chebu? V roce 1880 se při sčítání obyvatel hlásilo v Chebu 201 Čechů a 15.447 Němců, v roce 1900 se pak k české národnosti hlásilo 73 Čechů a Němců 16.691. V roce 1921 zde žilo 1.305 Čechů a 23.125 Němců. V roce 1930 se počet Čechů zvýšil na 3.496 a Němců na 23.120.
Cheb. V prvním století našeho letopočtu osídlili Čechy keltští Bójové (Boiohaemum - Domov Bójů - Bohemia) a Moravu Kotini a Volkové - Tektoságové. Tam, kde je dnes okraj města Chebu, byl říční brod a proto bylo toto místo v regionu osídleno jako první. Název řeky Ager - zkomoleně Eger, není německého, ale keltského původu. V písemných památkách se objevuje v podobě Agara, Egre, Oegre, Ogra, ze které se posléze vyvinul český název Ohře. Název řeky Ohře se také může odvozovat od českého slova ohřátý. Do řeky Ohře se v Karlových Varech pod nádražím vlévá říčka Teplá, do níž vtékají teplé karlovarské prameny, které říčku ohřívají.
Český název města se podle několika pramenů odvozuje podle ohbí řeky u brodu tzv. OHEB, kteréžto jméno prý zkomolil jakýsi kronikář, když napsal místo prvního písmena O písmeno C a byl tady Cheb.
Chebsko... Egerland... nejzápadnější pozice Slovanstva vklíňující se do germánského obklíčení. Dlouho balancovala mezi říší a českým královstvím. Konec těmto nejasnostem učinil až Jan Lucemburský. I dál se ale hovořilo o "Chebské krajině" a bylo jí připisováno zvláštní postavení v rámci Koruny české. Před začátkem 2. světové války se zfanatizovaní němečtí obyvatelé Sudet houfně přihlašovali ke své Německé říši a zavrhli československé občanství. Tím si ale na sebe upletli bič, protože

zanedlouho museli do Německé armády. Hodně jich bojovalo na Východní frontě a jen někteří, hlavně židovského původu utekli do Anglie. Tam sice vstoupili do čs armády, ale protože to byli z velké části komunisté, byli s nimi potíže. Jak řekl jeden z letců: „Je zde hodně Židů a říkají, že jsou Češi, ale mluví více německy než česky.“ Aktivně se zúčastnili vzpoury proti „anglo-americkému imperialismu“ v táboře Cholmondeley. Podlehli stalinské propagandě a odmítli bojovat proti svým německý bratrům, dělníkům.
Mezi 539 vzbouřenci bylo 340 osob židovského vyznání. Mezi nimi bylo i 120 bývalých interbrigadistů ze španělské občanské války, tzv. „španěláci“, z nichž mnozí byli členy komunistické strany. Dále 115 převážně sudetských Židů. To bylo ještě před vpádem Hitlerových vojsk do SSSR a tak se po vpádu někteří vrátili. Další zůstali v anglických jednotkách. Už jim ale nikdo nevěřil. Českým Němcům, kteří ve jménu sovětského vůdce odmítají bojovat proti Hitlerovi, který jim obsadil jejich domovy a dávají to za vinu Angličanům, kteří je přijali jako své bratry, se nedalo věřit.
Konec války byl v Sudetech v duchu Americké armády. Do Chodova vstoupila dne 7. 5. 1945 ve 12 hodin. Demarkační čára musela končit na pokraji Karlových Varů a linie vedla podél železniční trati mezi dnešní Mírovou a Chodovem. Dál podle dohod US Army nesměla. Pěší divize a 9. obrněná byla posádkou v Chebu, Kynšperku, Lokti a na hranicích demarkační linie v Chodově, a zůstala až skoro do konce roku 1945.
25. října 1945 byla zahájena první etapa vnitřní kolonizace (přemístění bylo většinou vynucené) obyvatel maďarské národnosti z jižního Slovenska do českého pohraničí. Druhá fáze probíhala od července 1946 do února 1947. Souběžně probíhala tzv. reslovakizace (od června 1946) občanů maďarské národnosti.
20. listopadu 1945 byl přijat plán na odsun 6. 650 000 Němců z území Polska, Československé republiky, Maďarska a Rakouska do jednotlivých okupačních pásem Německa. Z Československé republiky mělo být odsunuto celkem 2,5 milionu tzv. sudetských Němců, z toho 1,75 milionu do amerického pásma a 750 tisíc do sovětského pásma Německa. (Wikipedie, otevřená encyklopedie).
Zmizet měli nejen Němci, ale i názvy, které by je připomínaly. Oběžník ministerstva vnitra z 10. srpna 1945 říká:

Diamond Plating Co. Pty. Ltd.

Manufacturers of Precision Industrial Diamond Tools.

14 SHEARSON CRESCENT
MENTONE VIC 3194
PHONE: 9584 5566
FAX: 9583 9339

Obnovení ústavněprávních poměrů a nové právní postavení Němců v zemi české a moravskoslezské vyžaduje, aby bylo do souladu s těmito změnami uvedeno také přejmenování ulic a veřejných míst. Ministerstvo vnitra žádá (...), aby byly odstraněny všechny názvy (...) připomínající dobu nesvobody, nacismus a jeho představitele, jakož i germanizaci a němectví a odstraněná jména nahrazena novými, vhodnými názvy. Odstraňovány byly i staré názvy, které s nacismem neměly nic společného. Například v Plzni byl přejmenován Saský most na Rooseveltův nebo Říšské předměstí bylo přejmenováno na Jižní, přestože tento název neslo již v době monarchie a s němectvím nemělo nic společného. Přejmenování se nevyhnulo ani názvům měst. Přejmenována byla například města Kyšperk (Letohrad), Německý Brod (Havlíčkův Brod), Falknov (Sokolov) nebo Frývaldov (Jeseník).
Na území dnešního Česka zaniklo po roce 1945 cca tři tisíce obcí, i okresní města jako například Doupov. Přednosta pražského osídlovacího úřadu v roce 1947 napsal: „Celý národ si byl vědom toho, že odsun musí být proveden, i kdyby měl v pohraničí růst jen plevel“. Některá místa byla přeměněna na vojenské újezdy. Počet vysídlených Němců, kteří museli odejít v důsledku poválečného odsunu se pohybuje někde kolem 2,6 milionu osob, zbytek připadá na osoby, které byly donuceny uprchnout v důsledku válečných událostí. Masivní úbytek německého obyvatelstva Sudet byl alespoň z části nahrazen lidmi z vnitrozemí českých zemí a Slovenska a také přistěhovalci ze zahraničí, například Řeky, Rumuny a Volyňskými Čechy. Imigrantů z ciziny bylo úhrnem asi 200 000. Do Sudet později za podpory komunistické vlády přesídlilo i mnoho slovenských Romů.
Chodovští Němci určení k odsunu byli značeni bílými páskami na rukávě. Bez tohoto značení zůstali pouze ti z Němců, kteří jako bývalí komunisté nebo sociální demokraté zůstali po dobu okupace loajální státu nebo byli za války perzekvováni. Němci si při odsunu mohli sebou vzít zavazadlo ve váze 60–70 kg. V červenci přišel výnos Ministerstva vnitra, jímž bylo úředně provedeno propuštění zbytku Němců ze služeb MNV. Ke zdolání žní byla oběžníkem ze 31. 7. 1945 vyhlášena pracovní povinnost všeho obyvatelstva Chodova. Každý občan byl povinen odpracovat nejméně 24 hodin a podle odpracovaných hodin se pak určoval i odprodej německých konfiskátů.
V tomto roce měl Chodov 2 103 obyvatel, z čehož bylo 1 695 Čechů a reemigrantů, 265 Slováků, 633 Němců (už jen dělníků a specialistů), zbytek byli cizinci.
A co učí v hodinách dějepisu naše škola?
Není něco v nepořádku?
Jen tak si lze vysvětlit, že podle ankety uspořádané Mladou frontou Dnes mezi žáky šestých až devátých tříd základních škol jsou u nás děti, které se domnívají, že Fučík byl slovenský partyzán, Hitler německý terorista, Churchill americký prezident - a že Olomouc osvobodila americká armáda.
Odkudpak to ty děti věčně brouzdající po Internetu, a tedy podle všech představ o dobrodiní té sítě skvěle informované, a ve škole docela slušně fungující, asi vzaly?

Vyznání

Vlasta Šustková

Velikonocům již dávno odzvonili, ale echo obnovení víry zůstává s námi mnohem déle. U nás v Melbourne je slavíme tradičně na Šumavě s česky slouženou mší, slavnostním obědem a vajíčky. Letos to bylo zvláště krásné. Krajanů se sešlo - snad přes dvě stě. Poseděli i venku.
Můj otec, farář Církve československé, husitské si zde před lety užil také jedny slavné Velikonoce. Dobře si rozuměl s Otcem Josefem Peksou – zdejším zakladatelem tohoto katolického přírodního střediska za městem Melbourne. Je převážně nazývané Šumava. To proto, že to zde opravdu šumí stovkami borovic zasazenými ochotnou rukou mnoha českých a slovenských dobrovolníků, kterých bývalo před padesáti lety hodně. Mezi nimi byli Popovských, Macákovi, Zlatých, i můj zesnulý manžel Luba. Tehdy se ještě hrával volejbal a kuželky. A těch zábav co bylo, aby se vydělalo na materiál! Dnes je na pozemku o rozloze zhruba deseti akrů alespoň z poloviny ten blahodárný borový lesík. Na zbytku jsou palouky, jezírko, ovocný sad, kamenná zvonice, kaplička Pražského Jezulátka, Křížová cesta, hřiště a ohniště. Ve středu pozemku na vyvýšené planině je účelná budova pro shromáždění s kuchyní, ubytováním asi pro deset lidí, garážemi a příslušenstvím.
Dodnes obdivuji, že toto vše bylo vybudováno svépomocí ochotných a nadšených českých a slovenských lidí, zejména katolíků pod vedením kněze Peksy. Dodnes oceňují rodiče i děti, že si mohou užít týden v letní přírodě, pod stany a v péči dobrých a nezištných lidí – kuchařek, rodičů a vedoucích, v duchu českého jazyka a s hravou výukou. A protože mě Pán Bůh obdařil umem tyto tábory organizovat, snažím se tu každoročně za pomoci všech ochotných lidí tuto činnost provádět.

KVĚTINY VEŠ
nejkrásnější řeč světa
Potěšte své blízké květinou!
Doručování květin
v Brně a celé ČR
www.flower.cz
www.kvetinyvs.cz
Tel/fax: 00420 545 219 437

Snad to začalo již tehdy v mých šesti letech na církevním táboře v Nové Vsi u Jablonce nad Nisou a pak v nedělní škole na Vinohradech a v Sokole, kdy jsem silně vnímala pěkné jednání, vlídné slovo, názorné vedení i nabádání, to vše, co dává mladé duši životní směr. Neméně silný vliv na mne měla spořádanost naší rodiny s usměvavou, ale výchovy znalou maminkou a klidným, pohodovým tátou, který uměl čelit správně nehodám života i zakaboněným lidem. Otec měl taky skvělý dar paměti, který v životě všestranně využíval. Nejen, že si dobře pamatoval jména a různé cifry, ale od mládí měl příležitost učit se zpaměti verše a statě i role pro ochotnické divadlo a časté večery literární. A tak jsem měla štěstí, že mi rád odmalička čítával veršovánky, pohádky a později pověsti a poezii a zasel ve mně lásku k českým knihám. Prošlo jich našima rukama dost.
Od Němcové a Erbena přes Havlíčka, Jiráska, Wolkera, Bezruče i Raise a Čelakovského až k Seifertovi a Šrámkovi. A ještě i víc. Ráda jsem poslouchala jeho dramatický hlas a často si i pamatovala celé statě. To snad až dodnes. Tehdy mě pro život hodně připravil i Husův sbor, kam jsme chodili už jako větší. Čekala nás úskalí padesátých let a maturita s přípravou na učitelství.

Tehdy jsem projevila zájem jít na bohosloví, ale otec mi to rozmluvil. Sám tím prošel po roce 1948, kdy se rozhodl k duchovenskému povolání, povzbuzen slovy bratra Arnošta Šimšíka, tehdejšího faráře na Vinohradech. Uposlech jeho i vnitřního hlasu. Po vystudování bohosloví pak sloužil zaníceně po třicet let v těžkých dobách od roku 1948 až do roku1978. Bůh ví, že to nebyly lehké roky. Přesto, že naše Církev československá nebyla tak silně pronásledována jako Česká katolická církev, měli jsme tehdy všichni věřící namále v zaměstnání – zvláště když šlo o učitele. Pro duchovní to bylo ještě těžší, někteří ani nevydrželi. Tehdy jsem také musela obhajovat svou víru. A bylo to přímo u maturity v roce 1959, kdy zkoušející zaútočil naplno - "a vy, soudružko Vonková, když tak umíte ten náš marxismus – leninismus, jak to, že ještě věříte v Boha? "V tu chvíli mě z čista jasna prodchla síla. Byla to vlastně otázka pomaturitní. Bylo po zkouškách. Napětí spadlo. Cítila jsem, že mám vnitřní klid se bránit. Odpověď se vynořila sama. A tak jim říkám: "Myslím si, že idealistický i materialistický světový názor mají oba stejné cíle. Je to mír pro lidi na celém světě." Ta odpověď zvedla hlavy unavených zkoušejících. Tehdy se jaksi nezmohli na námitku. Jen podotkli, že je to ve mně nějak silně zakořeněné.

Vyznání či přiznání se k víře je otázka vnitřního přesvědčení - dozrává v nás celý život a je třeba je obnovovat každoročně, celoročně, vším co konáme. Památka Mistra Jana Husa je k tomu další příležitostí. Vzpomeňte si tedy 6. července, až vzplanou na jeho počest četné hranice po celé zemi.

Jmenuji se **Vraťka Pokorná**, pracuji v Corporate Finance Division a také studuji psychologii na Monash univerzitě v Melbourne.
Je mi pětačtyřicet let a dospěla jsem k rozhodnutí, že nechci už pouze hovořit o pomáhání potřebným. Proto jsem se rozhodla něco udělat – aktivně se zapojit a inspirovat i ostatní, aby udělali totéž.
Ráda cestuji a měla jsem štěstí moci se podívat do nejrůznějších částí světa, včetně Indie, Tonga a Vietnamu, kde jsem se mohla setkat s chudobou na vlastní oči. Cítila jsem se velmi citově zasažena, soucítila jsem s lidmi, které jsem potkávala. Zakusila jsem pocit beznaděje, na který nikdy nezapomenu. Darovala jsem peníze, oblečení a jídlo – cokoli, o co jsem se mohla podělit. Od té doby si uvědomuji, jak my, lidé v západní civilizaci mnohdy utrácíme tolik peněz za nepotřebné a na druhé straně jsou tu lidé, kteří si musí vystačit se strašným málem. Kolik z nás kupuje věci, které ve skutečnosti nepotřebujeme? Kolik z nás vyhodí nedojedené nebo netknuté jídlo do koše? Kolik z nás má nové oblečení ve skříni, které jsme nikdy nenosili či si koupíme něco jen tak ze zvyku nebo že to „prostě musíme mít"?
Objevila jsem knihu s názvem „The Life You Can Save", kterou napsal Peter Singer, světově proslulý autor a profesor bioetiky. Singer vyzývá k tomu, abychom mysleli a jednali na základě naší morální odpovědnosti a snažili se vytvořit lepší svět. Inspirována vlastní zkušeností jsem se po přečtení jeho knihy rozhodla vyrazit na cestu, která bude poznáním sebe sama; bude pro mě výzvou po fyzické, psychické, duchovní i finanční stránce.
Má cesta nebude snadná. Povede napříč Austrálii a urazím ji celou na koloběžce! Věřím, že ukážu-li ostatním, že dokážu-li já na koloběžce překročit kontinent, mohou i oni něco podniknout. Nemusí to být zrovna na koloběžce, vůbec se nemusí jednat o fyzický výkon. Stačí například vzdát se každý den své zakoupené kávy či pochutiny a odložit peníze na příspěvek.
Samotná volba koloběžky jako dopravního prostředku bude mít za účel vzbudit co největší pozornost široké veřejnosti. Během pěti následujících měsíců hodlám urazit vzdálenost 4300 kilometrů, průměrně 35-40 kilometrů denně. Začátek mé cesty v Laure není náhodný. Laura je malé městečko, které má přibližně 120 obyvatel, převážně domorodých aboridžinců. Nachází se 300 kilometrů severně od Cairns a může se pochlubit největší sbírkou prehistorického skalního umění na světě. Důkazy o osídlení této oblasti sahají až do období před 13 tisíci lety.
Pevně doufám, že zvolením tohoto místa jako počátku mé cesty navážu na duchovní kořeny Austrálie a stanu se tak součástí jejího duchovního společenství.

portál české literatury

Vícejazyčný webový **Portál české literatury (PČL)** www.czechlit.cz je určen k propagaci české literatury v zahraničí prostřednictvím poskytování informací o žijících a v současné době tvořících literátech a o jejich díle.

ČERVEN/ČERVENEC 2010

17

Lidé v této oblasti žijí v extrémních, drsných podmínkách a chudoba jim není cizí. V rámci celé komunity se spoléhají jeden na druhého a pomáhají si navzájem. Myslím si, že toto je ten pravý význam slova „komunita“.
Na své cestě budu doprovázena podpůrným vozidlem a týmem sestávajícím ze tří členů: Moje sestra dr. Martina McPeace, kamarád Petr Peithner a také dr. Ivan Wierer, přední český chirurg a jeden z lékařů prezidenta Václava Havla, kteří kromě jiného budou v pozicích řidiče, maséra a kuchaře, fotografa a kameramana.
Moje poselství bude prosté: „Přispěním jediného dolaru denně se můžeme úspěšně vypořádat s utrpením lidí žijících v bezútěšných podmínkách třetího světa“. Hlavní důraz této expedice je kladen na záchranu životů dětí, které žijí v chudobě a proto jsem se spojila s nadací „Save the Children“, která přerozdělí získané finanční prostředky z této expedice těm nejpotřebnějším dětem.
Připojíte se k mé snaze pomoci? Dotace a další informace na www.unitedsoles.com, http://www.everydayhero.com.au/vratka_pokorna nebo na telefonním čísle 9584 6279.

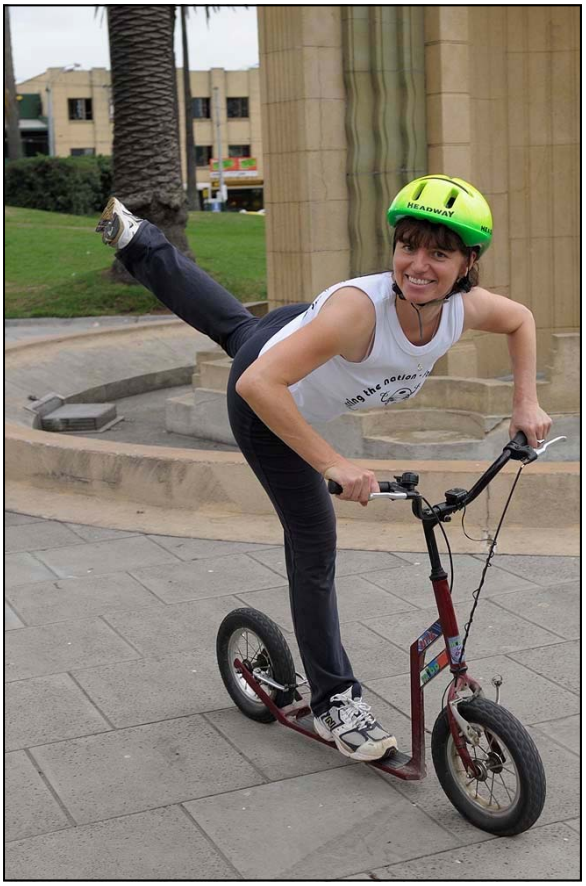

MOJE NEJOBLÍBENĚJŠÍ MÍSTA

Ivan Kolařík

Jako penzista vím z vlastní zkušenosti více než dobře, že se člověk za bezesných nocí způsobených pálením žáhy a prostatou vrací na místa, ve kterých prožil bezstarostné dětství a mládí. Místa, která pro něj něco znamenala a navždycky se zapsala do jinak chatrné paměti. Vzápětí na něj padá depka, že život tak hrozně rychle uběhl a jak je smutné, že si tu noc už podesáté čůrá na špičky bačkor. Senioři většinou na sklonku života nostalgicky s dojetím mluví o rodné ulici, kde prožili dětství, pamatují si, kdy si dali prvního šluka z partyzánky, horečně a se slzou v oku popisují první lásku, vojnu a místa, kde trávili prázdniny a dovolené. Na otázku, co považují za nejkrásnější místo, které v životě poznali, odpoví, že je to buď Národní divadlo, Karlův most nebo Pražský hrad. Nejeden důchodce by se dovedl široce rozpovídat o krásách Šumavy, Vysokých Tater či pralesa Boubína.

Každý jsme z jiného těsta. Co se líbí jednomu člověku, nemusí se vůbec líbit člověku druhému. Osobně na rodnou košířskou ulici vzpomínám se smíšenými pocity. Rozdělena mezi rodiny nuzně bydlící v plesnivých a studených bytech ve staré cihelně a rodiny, včetně mojí, obývající několikapatrové pohodlné vily přímo naproti polorozpadlé cihelně, naše ulice hýřila třídní nenávistí. Chudí cihelňáci nám, dobře si žijícím vilákům, záviděli, a neměli nás rádi. Hlavně dospělí cihelňáci. Dětem to bylo jedno a hráli jsme si i přes to, že kamarád cihelňák Zdenda Kubeš mě nečastoval jinak než “Ty kuvo vilácká,” na což jsem mu obyčejně řekl, že mi to nevadí, protože je vůl a neumí vyslovit “r”!

Ne, nemám nejmilejší místo, na které bych vzpomínal s knedlíkem v krku a zakaleným zrakem. Mám totiž míst, na která milerád vzpomínám při každé příležitosti, několik.

Národní divadlo, ve kterém jsem dokonce nějaký čas působil jako člen technického personálu, tedy jako prachobyčejný kulisák, rozhodně patří k jednomu z mých oblíbených míst. Komu by se také nezamlouvalo pracovat v uměleckém prostředí naší národní kapličky, neplatit za lístky na představení, mít možnost být v denním styku s věhlasnými herci a nazpaměť se naučit od Radovana Lukavského roli rozpolceného Halmeta. Přirozeně jsem si jako adept herectví toto prostředí považoval a měl jsem je rád. Tím, že jsem pracoval v Národním divadle, jsem samozřejmě stoupnul v ceně u dívek, po kterých jsem toužil a jejichž přízně bych se za normálních okolností nedočkal.

ORARA VALLEY

Musím se příznat, že zrovna tak radostné vzpomínky ve mně vyvolá restaurace U Šmelhauzů. Tento dekadentní podnik navštěvovaný pražskými dámami nechvalné pověsti ve mně dodnes evokuje hluboké emoce. Do pološera této proslulé restaurace prosycené těžkou vůní parfému *Živé květy* mě brával životem protřelý, o pět let starší bratr s tím, že je záhodno, abych se ve svých šestnácti letech konečně naučil, jak to v životě, co se týká žen, chodí. V půvabném prostředí restaurace jsem s očima navrch pozoroval jak prostopášné slečny koketují s po lásce prahnoucími dlaždiči, popeláři, kapsáři, prodavači elektroluxů, námořníky polabské plavby, úředníky a jinými muži bez manželských závazků nebo zhrzenými manželi, které si potom se smíchem odvádějí do svých kamrlíků, kde jim lásku bez zardění prodávají, a ze kterých se posléze muži vracejí ke svým stolům a číším neskonale šťastní a uvolnění.
Ke Šmelhauzům jsem chodil dlouho a rád. Zjistil jsem, že tento podnik má klasu a dospěl jsem k názoru, že patří k pilířům pražského zábavního a tedy i kulturního života. Zde jsem tak vyzrál, že jsem mohl náležitě vychutnat další stánek pražské kultury, hospodu U Medvídků, kterou jsem začal navštěvovat poté, co jsem se hluboce zamiloval do Lucinky Holasové a kdy se proto již neslušelo navštěvovat populární, leč mravně narušený podnik U Šmelhauzů.

A.D. 1466

U Medvídků jsem s kamarády prožil vskutku nezapomenutelné chvíle, kdy jsme dokázali vypít tolik piva, že dokonce i ostřílený hospodský Konvalinka se nestačil divit. Měl k nám patřičnou úctu nejenom kvůli naší úžasné konzumaci, ale i proto, že obveseleni a pod vlivem zlatého moku jsme se nechovali nepřístojně, nikdy jsme se neuchýlili k podvodnému umazávání čárek na táccích, nikdy jsme hospodu potupným vrhnutím neznečistili, neprali jsme se a na záchodovou zeď jsme nepsali nemravné nápisy ani nekreslili nevhodné obrázky kosočtverců. U Medvídků, kde by se dal pro kouř vzduch krájet, jsme se pečlivě a svědomitě připravovali k maturitě. Tak jak jsem Šmelhauzům nadosmrti vděčný za to, že mě naučili rozumět tomu, že pojem láska má několik odstínů, tak jsem vděčný Medvídkům, že ve mně vypěstovali bezmeznou úctu k tradičnímu českému nápoji – pivu a tudíž ze mě udělali kultivovaného člověka. Medvídci, s rozechvěným hlasem podotýkám, bylo nezapomenutelné místo mého mládí.

Múza mě však posléze přivedla do slavné vinárny poezie - Violy. Nejdříve jsem skutečně buď sám nebo v doprovodu dívek svého srdce chodil pouze na poezii, kde jsem zasněně poslouchal slavné české herce recitovat nejenom české, ale i cizí básniky. Při večeru sbírky básní Robinsona Jeffersona „Ženy od Mysu Sur“, jsem byl tak u vytržení, že jsem milence Kamilce Hudečkové začal omylem říkat Jarmilko, čímž jsem si to u ní navždycky rozházel. Netrvalo dlouho a poezii nahradila převelice útulná vinárna hned vedle sálu poezie, kam jsem se s dívkami uchyloval předstíraje nudu z poetických večerů, které jsem měl v malíčku. To na slečny většinou udělalo patřičný dojem a s radostí se se mnou oddávaly požívání alkoholických nápojů a se zájmem naslouchaly mým zasvěceným interpretacím divadelních her, které jsem si předem přečetl v Divadelních novinách. Ve Viole jsem, panečku, prožil kus svého mládí. Někdy to byl kus trpký, jako když mi nějaký zhůvěřilec odlákal dívku, do které jsem byl tenkrát zrovna hluboce zamilován. Nejenom že ji svedl, ale podařilo se mu to udělat, když jsem si na malou chvilku musel nutně odskočit. Ale Viola a růžolící, elegantní vedoucí, pan vrchní Červenka, dovedli zmírnit zklamání, když jsem nepochodil u zkoušek na divadelní fakultu nebo když jsem dostal košem. To pan Červenka sdílel můj smutek, doléval, dal si se mnou a ještě k tomu přidal povzbuzující slova. Ano, vinárnu Vilolu bez váhání zařadím před slavné Hradčany...

Tak toto byla místa mého ztraceného mládí. A jaké mám nejmilejší místo v Austrálii? Odpověď je vskutku jednoduchá: miluji celou tuto úchvatnou zemi plnou unikátních krás, které člověk nikde jinde nenajde. Miluji sluncem prodchnutou přírodu, která dovede být jak drsná tak jemná, přírodu dodnes neposkvrněnou civilizací, ticho buše, horký vzduch tetelící se nad okrovými skálami vnitrozemí, nekonečné zlaté pláže, útesy omývané burácejícími, jasně tyrkysovými vlnami Pacifiku. Miluji neuvěřitelně azurovou oblohu, v noci posetou nekonečnou paletou hvězd, kterým vévodí Jižní kříž. Zrovna tak mám rád naše zvířátka, klokany, ježury, medvídky koaly, pestrobarevné papoušky a jiná, která dělají Austrálii Austrálií, a kterým se jezdí turisté z celého světa obdivovat. Mám rád Australany a jejich zemitý humor, smysl pro legraci, pro spravedlnost a kamarádství. Je mně sympatická jejich sportovní nátura, láska k přírodě a jejich nekomplikovaný charakter. Navíc si cením toho, že jsou v těžkých chvílích vždycky ochotni podat pomocnou ruku…

Jako každý důchodce stále častěji přemýšlím o neodvratném konci naší omezené pouti životem. Již nyní vydávám striktní pokyny ženě Máně, jak naložit s mojí tělesnou schránkou, až se moje prostopášná duše převtělí v krásnou ženu. Jelikož se jí těžko bude chtít cestovat s mými prašnými pozůstatky a rozptylovat je U Šmelhauzů, U Medvídků nebo ve Viole, budu velice spokojený, když takto s nimi naloží v čarokrásné Orara Valley v Novém Jižním Walesu…

Radim Pecl, Charge d'Affaires s předsedkyní Sokola Melbourne Markétou Lyell

Honorární konzul JUDr Milan Kantor a Radim Pecl

Flétnistka Stephanie Andrews, Barbara Semenov, JUDr. Milan Kantor

Fotoreportáž Pavla „Budhy" Šindeláře
ze slavnostního zahájení výstavy
„ŽIVOT A DÍLO KARLA ČAPKA A RUKOPISY V ČESKÝCH KNIHOVNÁCH"
v Melbourne, 9. května 2010 v galerii Domov...

„Pohádka totiž není původně literatura, pohádka je povídání. Pravá lidová pohádka nevzniká tím, že ji národopisný sběratel zaznamená, nýbrž tím, že ji babička povídá dětem. Skutečná pohádka, pohádka ve své pravé funkci je povídání v kruhu posluchačů. Rodí se z potřeby vypravovat a rozkoše naslouchat.“ Karel Čapek

SERIÁLOVÁ MÁNIE – ARABELA a NÁVŠTĚVNÍCI

Gabriela Pavesková

Dnes jsem si pro milovníky seriálů připravila seriály hned dva. Díla, která zdánlivě nemají nic společného. Jedno ale přeci – jsou určena nejen dospělým, ale především dětem. Toužíte-li tedy strávit prima televizní čas se svými dětmi, vřele ze své zkušenosti doporučuji. Pojďme se ale na ně podívat trošku zblízka.

Pokud začnu Arabelou a měla bych si pod tímto názvem něco vybavit, jsou to určitě Vánoce a pohádky. Arabela se totiž poprvé vysílala v době vánoční a televize se ji také často rozhodla o Vánocích reprízovat. A je to pochopitelné. Arabela vypráví o říši pohádek, která se díky čaroději zvaném Rumburak ocitá v nebezpečí. Do příběhu se nechtěně zaplete vypravěč pohádek pan Majer – člověk z lidské říše. Ten nachází kouzelný zvoneček a čaroděje Rumburaka z pohádkové říše přivolá. Tím začíná kouzelný příběh, v němž uvidíte spoustu kouzel, pohádkových postav a samozřejmě i hodnou princeznu Arabelu, která se zamiluje do příslušníka lidské říše. Jak dopadne přebíhání mezi pohádkovou a lidskou říší a neustálé přetahování dobra se zlem - na to se už musíte podívat sami.

Jedno je ale jisté – Arabela patřila, a zcela určitě patří – mezi skvosty seriálové tvorby. Nejen krásným pohádkovým příběhem, ale i skvělým obsazením. V roli pana Majera uvidíte například Vladimíra Menšíka, jeho ženu si zahrála Stela Zázvorková, role čaroděje Rumburaka se zhostil Jiří Lábus. Děti si ale samozřejmě zamilovaly i tehdy neznámé herce – krásnou Janu Nagy, která si zahrála princeznu Arabelu nebo malé děti Honzíka a Mařenku.

Po letech tvůrci navázali na Arabelu filmem zvaným Rumburak, který sice už ztrácí kouzlo opravdové pohádky, ale potěší. Bohužel další díly Arabely, které se později dotáčely (kde hlavní hrdinové povyrostli a zestárli) mé osobní doporučení ztrácí. Pravidlo, že nastavovaná kaše u filmů či seriálů je jen slabým odvarem, zde platí dvojnásob. Pokud se budete chtít pobavit, doporučuji zůstat u originálních 13ti částí.

NÁVŠTĚVNÍCI

I tento sci-fi seriál je velkou zábavou pro rodiče a děti. Zpočátku se diváci podívají do roku 2484. Svět je v tu dobu úplně jiný než ten náš, neexistují nemoci ani války, ale svět může přece jen něco ohrozit. Podle centrálního mozku lidstva je v nejbližších měsících neodvratitelná srážka s meteoritem. Řeší se otázka, jak zachránit lidstvo. S nápadem přichází akademik Richard, který se zabývá historií. Připomene génia Adama Bernaua, - ten kdysi v dětství vymyslel vzorec, podle kterého by se daly přesunout kontinenty nebo celé planety. Společně s týmem lidí se vrátí do roku 1984 (tedy o 500 let zpět), kdy byl Adam Bernau ještě malý kluk, a snaží se vzorec získat, což není až tak jednoduché, jak by se mohlo zpočátku zdát.

Seriál bude sice za 4 roky slavit třicetileté výročí, ale stále pobaví. Vždyť, kdo by nechtěl nahlédnout do budoucnosti, kdo nemá rád přesuny v čase a hlavně, kdo se rád nepobaví při scénách, kdy se návštěvníci z budoucnosti diví, k čemu lidem byly peníze, kdy vaří své amarouny nebo svým přenosem do budoucna rozsvítí celé náměstí.

Návštěvníci jsou zkrátka zábavným příběhem nejen o návštěvnících z budoucnosti, ale také plný zápletek a rošťáren malého Adama. Když jsem se teď po 25ti letech na seriál dívala se svým synem, pobavil mě stejně jako v době mého dětství.

Budete-li mít o Arabelu či Návštěvníky zájem, piště na filmyapohadky@seznam.cz

ČESKÉ FILMY, SERIÁLY, POHÁDKY, HUDEBNÍ POŘADY

$4/DVD

**Budete-li mít zájem,
velice ráda zašlu celý seznam.
Stačí jen zavolat na 83616903
a zanechat vaše jméno a adresu.
Nebo můžete psát na
filmyapohadky@seznam.cz**

ŽIVOT JE JEN NÁHODA – 16. pokračování

Ante Schott

Zatímco přítel Hromas ztratil zájem o neúspěšně propašovaný "automat" na výrobu jabloneckých umělých perliček, ve mně ten zájem o malou bedničku s „automatem" na perličky doslova vypukl. I když bylo jasné, že Hromas, povoláním stavař, někomu naivně naletěl. Za předání celního potvrzení jsem Hromasovi, nepochybnému a neúmyslnému strůjci osudu mé celé rodiny, poděkoval a slíbil, že mu dám vědět, co v té bedničce vlastně je, v případě, že mi ji vydají. Že to nebude Izrael, kam mu to mám napsat, nýbrž Austrálie, mě samozřejmě překvapilo. Ač mu pasový úřad po třech měsících vydal vystěhovalecký pas jako registrovanému Židovi do Izraele, doslechl se, že australské vyslanectví ve Vídni občas kladně vyřizuje žádosti o přistěhovalecké povolení žadatelům s vhodným povoláním, což on jako stavař určitě splňoval. Takže jeho celá rodina s dvěma malými chlapci vyjela na kladně vyřízený emigrační pas do Izraele, ale skončila o šest týdnů později v Sydney, kde jsem je později několikrát navštívil. Ten „automat" na perličky si prý sebou bral jako „rezervu". Zabavenou – k mé velké potěše.

Že jsme se s Milanem po odjezdu Hromasových z Paříže vypravili druhý den nato na celní centrálu v Paříži, nemusím snad říkat. Zabavenou bedničku tam už měli ve skladišti, ale přestupek „pašování" bude pro nás znamenat soudní pokutu a pár měsíců čekání. Skoro hoře nedočkavostí vidět na vlastní oči ten perličkový „automat", napadlo mne zkusit zaapelovat na vlasteneckou strunu toho celkem přátelského pařížského oficíra. Stále ještě dost primitivní francouzštinou jsem se mu omluvil, že jsme přehlédli nutnost požádat francouzské úřady o dovozní povolení. Současně bychom museli podat žádost o povolení vývozní, které by nám nynější komunistické orgány určitě dát odmítly. Na zabaveném „automatu" se totiž dají vyrábět umělé perličky, které ČSR vyváží do celého světa, včetně Francie. Měli jsme v úmyslu začít výrobu v Paříži a ušetřit tak Francii v dohledné době miliony franků za dovoz perlových „colliers" z komunistického Československa. Uhodil jsem na tu pravou strunu, vlastenecký celník byl nadšen. Jen chvilku uvažoval a pak přišel na geniální řešení:

„Moc se s tím nikde nechlubte, ale já vám tu mašinku na tři měsíce půjčím domů a vy si můžete nechat udělat kolik chcete kopií." A po spikleneckém potřesení rukou jsem odcházeli s Hromasovou zabavenou bedničkou.

Taxíkem jsme dorazili k české hospodě, kde už skoro tři týdny přespával a vegetoval perličkový „mačkař" Tomeš, který zrovna končil úklid lokálu a chystal se do fronty před americké velvyslanectví s menšící se nadějí na přijetí do US armády, až bude osvobozovat ČSR z komunistického jha, jak tomu barvitě říkal.

„Šmarjá, dyť je to můj pres," zajásal, když jsme malou bedničku otevřeli.

„Jak jste k ní přišli? To ji za mnou poslala má stará?" Byl tak rozčilen a dojat, že málem brečel. Milan zasáhl: „Pane Tomeš, uklidněte se. Tohle určitě není ten váš pres, kterej jste podědil po tátovi. Takovejch mašinek musej být na Jablonecku stovky."

„Máte, pane Milane, pravdu, na naší vesnici jich bylo asi deset," připustil mačkař Tomeš. A vysvětlil nám, laikům, jak ten pres funguje: „Mezi horní a dolní půlkulaté štancny (od 3 až do 12 ¾ v průměru) se strká rozžhavená skleněná tyčka, vypresovanou kuličku propíchne současně naštelovaná dlouhá jehla a chladnoucí kuličky padají do kbelíku s vodou. Já těch kuliček namačkal několik tisíc za den. Ve všech velikostech," dodal nadšeně Tomeš. „Jo, aby se odstranila ta „svatozář" na kuličkách, kde se dvě štancny setkávají, musí se kuličky nechat pár dní běhat v točících se sudech s vodou, mejdlem a pískem, až jsou obroušené a hladké." Tomeš byl ve svém živlu když dodal: „Kdy začneme s výrobou? Sežeňte někde pár skleněnejch metrovejch tyčí a třeba jen sklep, pícku si postavím sám – a jedem!"

„Ohromnej nápad," zasáhl Milan, „jenže která ženská by si koupila skleněnej náhrdelník místo perlového?"

„Jo, máte pravdu, to mi ušlo," schlíple přiznal Tomeš. „Ta malá firma v Jablonci, pro kterou jsem kuličky mačkal, je pak máčela do nějaký perleťoviny, ale to mě už nezajímalo. Dneska toho lituju." A my, já i Milan, jsme se začali pomalu smiřovat s mizením nadějí na možnost výroby jabloneckých perliček v Paříži.

Ale přesto jsme přijali nabídku šikovného krajanského mechanika, který již v únoru unikl z ČSR přes kopečky do Paříže. Sem se také už před válkou přesunul a poté otevřel zámečnickou dílnu jeho přítel z mládí. Nebude prý problém v jeho pařížské dílně pro nás vyrobit kopie zabaveného presu. A leccos prý i vylepší. Ač na těch pět kopií, co jsme objednali, měl tři měsíce, vyrobil je vylepšené za dva. Když jsem se o našich perličkových plánech zmínil Charliemu Kratochvílovi, nadšeně objednal z těch pěti kopií dvě. Kdyby byl někdy chycen s kufrem propašovaných perliček, ty dva skoro jablonecké presy mu zaručí aliby. Zvláště kdyby na jednom z nich vyráběl kuličky od nás vypůjčený odborník Tomeš.

V té době jsem byl už v Paříži čtvrtý měsíc a štěstí se na mne nepřestávalo usmívat. Po sudeťákovi Charliem naše česká konverzace přilákala židovského krajana z Brna. Jako Milan přežil koncentrák a byla mu vrácena jeho velká textilní továrna. A podobně jako Milan, i on byl po únoru zvolen závodní radou ředitelem znárodněné fabriky. Ale byl šikovnější než Milan v tom, jak si zorganizoval svůj únik. Fingovaně vykorespondoval s neexistujícím švýcarským dovozcem „prodej"

celého vagónu nylonových látek na dámské letní šaty za smluvenou cenu 200 tisíc US dolarů. Když vagón dorazil do Curychu, vypravil se za ním z Brna letecky se schválením závodní rady sám pan ředitel, aby za přítomnosti švýcarských celníků předal vagón neexistujícímu dovozci. Po neúspěšném pokusu nalézt ve Švýcarsku kupce celého vagónu se jeho legální majitel rozjel s kufříkem vzorkovnic do Paříže hledat kupce tam.

„Dal bych to i za poloviční cenu vzhledem k blížící se zimě," svěřil se nám dost sklesle. „Kdybyste mi někoho dohodili, provize by byla 5%."

Dal nám hrst vzorkovnic a telefon, kde ho zastihnout. Snad minutu po jeho odchodu z bistra mně hlavou prolétl slogan bývalého spolužáka manželky Lolinky – „Na látky nejlepší je Kuchař". To byl velký nápis nad jeho obchodem ve Vodičkově ulici. Od jeho přítele a mého dobrodince Hromase jsem se dozvěděl, že brzy po únoru unikl do Rakouska, ale ve všech pěti zónách kšeftuje úspěšně se vším možným. Což mu poslat pár vzorkovnic, napadlo mne. A stalo se, co jsem skoro nečekal. Za dva dny Pepík Kuchař zatelefonoval k Milanovi, že ho mám příští večer zavolat. To jsem s pochybami učinil a dověděl se, že o ten vagón látek projevil – kupodivu – zájem „povereník" ruské zóny. Kvalita i cena prý zhruba vyhovují, ale že sleva by to asi urychlila. Následovala řada telefonátů, brněnského majitele asi mrzelo náhlé rozhodnutí prodat vagón za poloviční cenu a níže už jít nešlo. Výsledek řady telefonů byl kladný. Rusové to za těch sto tisíc dolarů koupili a mne čekalo 5 tisíc jako provize za zprostředkování. Ovšem s podmínkou, že budu muset být v Curychu osobně při přejímání látek ruským „povereníkem" za přítomnosti švýcarských celníků a samozřejmě i Pepíka Kuchaře. Pro mne osobně byl zádrhel v tom, že mi Francouzi odmítli dát zpáteční vízum do mého českého pasu. A tak mne musel v Curychu zastupovat Milan, se kterým jsem se musel o těch pět tisíc amerických dolarů rozdělit. Když mi po návratu ze Švýcar vyplácel moji polovinu, cítil jsem se jako boháč. Skoro současně se lepšily naše naděje, že opravdu díky Tomešově nečekané iniciativě, budeme moci vyřešit problém máčení skleněných kuliček do perleťové lázně. Prostřednictvím manželky zjistil, že syn majitele firmy, které Tomeš kuličky dodával, hned po maturitě zdrhl do Německa. Tomeš mu tam napsal, že ho čeká práce v Paříži v oboru, který tak dobře znal vzhledem k tomu, že odmalička pomáhal otci v práci.

V Paříži se objevil mladý Jirka Patřičný za týden po mém náhlém zbohatnutí. Dva dny přespal s Tomešem v české hospodě a já s Milanem jsme se pustili do hledání malého domku v industriální části na vzdáleném pařížském předměstí. Štěstí nám přálo, ta „fabrička" měla pár místností vhodných jednak pro vlastní výrobu, ale i pro bydlení obou jablonečáků, včetně malé kuchyňky. Ač z nás čtyř českých utečenců do Paříže jediný Milan Platovský měl povolení k pobytu ve Francii a my ostatní se museli hlásit každých 14 dní na policejní prefektuře a žádat o povolení pracovní, francouzské úřady nám (Milanovi a mně) dovolily zaregistrovat naši firmu pod názvem „IRIS" jako výrobce umělých perel.

Z Prahy chodily neradostné zprávy a přesto, že už začínal pátý měsíc od podání žádosti o vystěhovalecký pas do Izraele, Lolinka pas stále ještě nedostala, přes její časté urgence u příslušného referenta provázené maličkostmi, které jsem jí pro něj z Paříže občas poslal.

Blížil se prosinec, já objížděl v Charlieho autě s Tomešem pařížské výrobny skla pátrajíce po matně bílých tyčích Tomešem vyžadované tavitelnosti. K adrese výrobce perleťové pasty nám pomohla návštěva norského konzulátu. Jirka Patřičný byl naprosto jistý, že ta pasta, vyrobená z rybích šupin, byla jeho otcem dovážena z Norska. A měl pravdu. Pasta přišla za týden po telefonické objednávce. S acetonovými oleji, ve kterých se ta heringo-šupinová pasta rozpouštěla, nebyl problém a když nám mechanik Lenkvik dodal první okopírovaný pres a Tomeš postavil tavicí pícku, mohli jsem začít kýženou výrobu.

Bohužel ovšem beze mne, protože jsem se – po veletěžké úvaze – rozhodl, že se s americkými dolary v kapse vrátím do Prahy podplatit toho záludného komunistického referenta, který už Lolince připustil, že v šupleti náš pas má, ale že jí ho nevydá, protože naše „židovství" je mu krajně podezřelé. Když mi to s pláčem Lolinka oznamovala na telefonu, byla to ta poslední kapka, která přivodila mé rozhodnutí k riskantnímu návratu do Prahy. Byl jsem tak rozrušen představou, že bych byl trvale odloučen od Lolinky a našich dvou malých holčiček, že jsem si asi to obrovské riziko ani plně neuvědomoval. S více než o měsíc přetaženým návštěvním vízem v pasu jsem přistál na ruzyňském letišti a bylo skoro poledne, když jsem celý rozechvělý zaklepal na dveře našeho malého bytu v Poupětově ulici v Holešovicích. Lolinka po otevření dveří nemohla věřit svým očím.

„Ježíšmarjá, to jsi ty, Antíčku, proboha, proč ses sem vrátil," opakovala, vzlykajíc a objímajíc mě. „Já jsem ten výstěhovaleckej pas do Izraele přece jen nakonec včera dostala! Asi se nade mnou ten zatvrzelej komouš slitoval, když mi nakonec povolily nervy a já na něho začala křičet, ať si ten pas nechá a třeba naloží, že se mi stejně nechce nikam jet, zvláště když mi maminka umírá na rakovinu. Po chvilce mlčení ten důležitej referent mlčky otevřel šuple a pas platný pro celou rodinu mi beze slova podal."

Když mi ho Lolinka ukázala, datum jeho vystavení jenom potvrdilo, že v komoušově šuplíku byl už skoro celý měsíc. Po potěšení Lolinky zprávou, že s Milanem dáváme dohromady jakýsi „Mini-Jablonec" na pařížském předměstí, jí bylo jasno, proč se nemohla k Milanovi po celý den i večer dovolat a oznámit, že konečně pas dostala. A já se nemusel vydávat na ten riskantní návrat do Prahy...

A pak že život mnoha lidí není snůškou shod okolností a čirých náhod, jak mnozí tvrdí.

Glosa Miloše Ondráška

TROCHA POEZIE NIKOHO NEZABIJE

Kdysi, je to již dávno, mne poslal úřad na šest týdnů do severoaustralské obce Batchelor, abych sledoval užitkovost odchycených bahenních buvolů. Bylo to na okraji Litchfieldova národního parku a nedaleko Kakadu. Většinu dvou stovek obyvatel tam tvořili domorodí Australci. Na křižovatce za vesnicí jsem k mému ustrnutí uviděl věrně postavený královský hrad Karlštejn se vším všudy, jen vodní kolo chybělo. Stavba byla ve velikosti zhruba 6x4x2 metrů. Na sloupku byl vtesán verš Jaroslava Vrchlického:

Poutniče postůj,
v dálku než
bludná tě zanese noha!
Kamenů poslouchej hlas,
vlastí ti jimi zní řeč!

V Arnhemské zemi, bylo čtyřicet nad nulou, mráz mi šel po zádech. V obci jako zahradník pracoval Bernard Havlík a ten z vlastních prostředků obstaral šedesát pytlů cementu a postavil repliku opevněného sídla purkrabství Karla IV. na uložení korunovačních klenotů Království českého ve 14. století. Vodní kolo připravené k instalaci měl doma pod postelí. Po úmrtí únorového exulanta Havlíka se o Karlštejn stará jeho přítel Milan Vodička žijící v nedalekém Humpty Doo, kde má mangovníkový sad. V roce 1970 vyšla v Londýně sbírka Vodičkových veršů *Track to Rum Jungle.*

V redakci Hlasu domova, který vycházel v Melbourne od roku 1950 téměř třicet let, jsme se scházeli každý pátek, na programu bývala debata obvyklá Čechům a Slovákům ve vyhnanství. Když František Váňa ukončil vydávání, vídávali jsme se střídavě u někoho z nás a nakonec, když Váňa již nebyl mezi námi, v hospodě, měl bych raději napsat v restauraci, vždy v sobotu odpoledne. Jednou se kdosi vytasil s veršem:

Pelican becomes beautiful
altering the air.
Stroke after stroke
finishes there.

Vypískali jsme ho, jsme Češi, mluvme mezi sebou jak nám zobák narost´. Navrhl jsem, aby napříště každý donesl k obecnému pobavení básničku – samozřejmě o pelikánech. Křísím je po dlouhých letech.

Když loví pelikán
v mlhavém soumraku
sumec mu uvázne
v širokém zobáku.
A chudák pelikán
neví ani kudy kam
vzlyká tiše
nemá v břiše
místa dost
by sumec byl spolykán.
Smutný je pelikán
proč to byl sumec?
Měl to být pulec
toho by spořádal
a byl by konec.

M.K.

Pelikáni – chuligáni
šťastní jsou k roztrhání
a nudnému povídání
zobákem se mocně brání
kdyby byli v parlamentu
neměli by konkurentů.

J.W.

Pelikáni velikáni
velebení
ba i v klání.
Otvírají
velké zobce
spouštějí tam
ryby z kopce.
Když rozdával
Pánbu krásu
těmhle nandal
plnou basu.

J.S.

Na Saint Kildě pelikán
větší je než kormorán
oceánem i po suchu
po zobáku po uchu
šipkou jako bleskem
a šupinou leskem
raci ryby
dobroty
hody hody
do vody
nenasytné volátko
bude plné zakrátko.
Není kmán
pelikán
hermelín má
moří pán.

M.O.

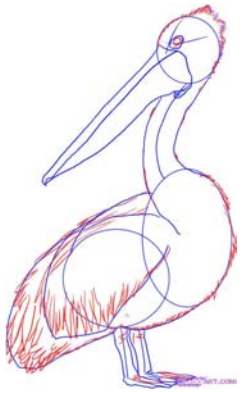

St Kilda Pier, Melbourne

Takže vidíte, nemusí to být jen hrdliččino volání či tlukot slavičí, nemusí to být jen slzavé lkaní po rodném hnízdě. Melbournské ovzduší je silné a bez nářků vyzývá i Čechy k letu s rozpjatými křídly.

Z DENÍKU CESTOVATELKY

Gabriela Pavesková

Queensland – 1. část

Když jsme se rozhodovali, kam vyrazit na velikonoční výlet, padlo hned několik návrhů. Potřebovali jsme si odpočinout od stresů a s přicházejícím podzimem (pro ty, kteří se diví spojení Velikonoc a podzimu jen informativně – žijeme v Austrálii, kde s těmito svátky začíná padat listí ze stromů) si toužili prodloužit slunečné dny a užít si ještě trochu pláží. Probírali jsme proto nabídky směrem na Fidži, Thajsko, ale nakonec se rozhodli pro dobrodružnější jízdu autem – po pobřeží Queenslandu, který naleznete na severovýchodě Austrálie. Manžel si v práci vybojoval více dní volna a my tak mohli vyrazit na 12ti denní cestu dlouhou 7000 kilometrů. Pokud by vás zajímaly podrobnosti o cestě od zábavných parků přes deštné pralesy a pláže až po australský outback, zde je náš cestovní deník...

Den první – středa 28. března 2007
Směr Queensland

Na cestu jsme vyrazili ve 3 hodiny odpoledne. Říša si ten den zkrátil pracovní dobu a tak jsme si mohli hned ten den odjet pěkný kus cesty. Protože jsme pobřeží Victorie a Nového Jižního Walesu projížděli předtím již několikrát, rozhodli jsme se pro co nejkratší cestu a pro jízdu v noci, při které jsme se u volantu pravidelně střídali. Ušetříte tak čas, nejedete za velkého tepla a při cestování s dítětem (našemu Daníkovi bylo 5 let) jde o obrovskou výhodu, neboť polovinu cesty prospí a nezdá se mu potom tak zdlouhavá.

Nevýhodou jsou v noci zvířata na silnicích – v převážné míře klokani, jejichž bezvládných těl napočítáte při cestách na stovky. O nebezbečí nárazu – ať již pro klokana či pro vás - samozřejmě debatujete, ale skutečný strach dostanete, až se vám něco podobného stane. O tom ale až později.

Ve středu jsme tak stačili překročit hranice Viktorie a Nového Jižního Walesu a s menšími zastávkami dojet k městu Parkes. Představte si – je pár minut před půlnocí, před vámi malé spící městečko a vy přijíždíte k jednomu z mála železničních přejezdů v Austrálii (která není zdaleka tak protkána železnicí jako Česká republika). Tak právě v tomto bodě, přesně o půlnoci, jsme zůstali půlhodinu stát, protože ve stanici stál vlak jedoucí Indian Pacific Rail Journey. Jde o vlak jedoucí napříč celou Austrálií, ze Sydney přes Adelaide až do Perthu. Celá cesta trvá 3 dny a trať měří 4352 kilometrů. A my se kuriózně s tímto vlakem setkali ve stanici, do které se vlak díky bezpočtu vagónů nevešel a zabral tak i železniční přejezd. A tak jsme si v městečku Parkes udělali za závorami nechtěnou půlhodinovou zastávku.

Den druhý – čtvrtek 29. března 2007
Srážka s klokanem

Kolem druhé hodiny ranní jsme minuli město Dubbo, kde jsme před pár lety přespávali. Tehdy jsme zde navštívili místní ZOO, kterou návštěvníci projíždí autem či na kole. My zvolili kolo a musím přiznat, že mi tato příjemná jízda mezi výběhy zvířat zůstala v mysli a určitě bych ji všem cestovatelům doporučila jako lehkou zastávku na dlouhých cestách.

Ale zpět k naší současné cestě. V dalším městě nám už únava nedovolovala pokračovat v jízdě a tak jsme si dopřáli hodinku spánku. Poté, co jsme načerpali nové síly, zastavili jsme u benzínky, kde nás znovu upozornili na velký výskyt klokanů na silnici. Protože i značky upozorňovaly na místní skokany, jeli jsme opatrně a opět probírali, jak hrozné by bylo, kdybychom některého z nich srazili. Když se začalo rozednívat, stali jsme se sami aktéry nepříjemné srážky. Oba jsme ho viděli z celkem přijatelné vzdálenosti. Říša, který byl v tu chvíli u volantu, přibrzdil. Nijak prudce, protože klokan už odskakoval z naší půlky na druhou stranu. Oběma se nám ulevilo, když v tu chvíli se ten nešťastník obrátil a skočil nám přímo do zadního boku auta. Rána to byla sice velká, ale když jsme po otřesu zastavili, klokan tam už nebyl. Nám po něm zůstala promáčklá karosérie nového auta a rozbité světlo. Sice nepříjemné, ale věříme, že podobná srážka mohla dopadnout mnohem hůř. Doufáme, že i pro klokana, protože na silnicích umírají takto stovky jeho kamarádů.

Popisovat dále zdlouhavou cestu přes Nový Jižní Wales asi nemá cenu. Všem, kteří se rozhodnou jet trasu Melbourne – Gold Coast, kam vedla naše první část cesty, snad jen malé doporučení. Nedojíždějte na Gold Coast přes hory, které jej obklopují ze západu. Jde s největší pravděpodobností o nejkratší cestu, ale díky super klikaté silnici o neuvěřitelně zdlouhavou.
Gold Coast, kam jsme dorazili kolem druhé hodiny odpolední, leží asi 1700 kilometrů od Melbourne a 60 kilometrů pod Brisbane – hlavního města státu Queensland. Je střediskem zábavy, má krásné pláže, spoustu atrakcí pro své návštěvníky a v jeho blízkosti se nachází hned několik zábavných parků, mezi něž patří například americký Movie World, Sea World, Wet and Wild či konkurenční australský White Water World či DreamWorld. Projet se můžete na jet ski, v lodním autobuse nebo na jet boat. Uprostřed města na vás čeká hned několik minigolfů, zábavné světy plné světel a samozřejmě spousta restaurací a barů. Zkrátka zábava pro každého.

My se rozhodli zůstat na Gold Coastu minimálně 3 dny. První noc jsme si objednali v hotelu Marriott, o kterém jsme již z předchozí návštěvy věděli, že má jeden z nejkrásnějších bazénů ve městě. Jeden se slanou vodou a písečnou pláží, druhý

obklopený skalami – s mnoha proudy, které vás unáší úzkým průsmykem až k vířivce s teplou vodou. Bohužel na další dny byl hotel již 14 dní předem plný, proto jsme se na zbývající dvě noci přesunuli do hotelu Sheraton Mirage.

Odpoledne jsme si proto užili bazénu a na žádnou jinou zábavu se už nezmohli. Protože měl Říša ten den narozeniny, oslavili jsme je dobrou večeří a po dlouhé cestě a probdělé noci padli do postelí.

Den třetí – pátek 30. dubna 2007

Vodní park

Přiznávám, že Gold Coast nebyla zrovna láska na první pohled. Když jsme tudy projížděli před pěti lety, ošidili nás při rychlé večeři, provoz zde byl díky připravovaným motozávodům naprosto zoufalý, všude samá objížďka, všude samý hluk a přestože zde zakopáváte o tisíce apartmánů, hotelů a dalších ubytovacích zařízení, nepodařilo se nám tehdy získat pokoj na jedinou noc ani v jednom z nich. Odjížděli jsme tehdy s pocitem, že sem se už nikdy nevrátíme. A přece – před dvěma lety jsme vzali na Gold Coast i našeho tehdy tříletého syna, ubytování si zajistili dopředu a vzali ho do zábavných parků. Díky Daníkově nadšení, hezkému ubytování a krásnému počasí se z toho stala jedna z nejúžasnějších dovolených.

Proto jsme neodolali a zahrnuli zábavné parky i do naší letošní dovolené. V pátek to byl australský White Water World. Každý, kdo již někdy navštívil jakýkoliv aquapark, bude vědět, o čem mluvím. Spousta vodních klouzaček, tobogánů a divokých vodních drah. Na malé děti zde čeká celý komplex klouzaček, který je na téma oblíbených Wiggles. Pro trošku větší je celá vodní věž s klouzačkami, kterou hlídá sám SpoungeBob SquarePants.

Musím přiznat, že by mi stačilo pozorovat našeho synka, jak dovádí na klouzačkách, nechá se polévat vodou z obrovského kotle a stříkat vodu všude kolem. Ale Říša nedal jinak, než že musíme vyzkoušet i všechny atrakce pro dospělé. A později jsem mu musela za tento nátlak poděkovat. Protože z obrovské vodní dráhy, kterou sjíždíte téměř hlavou dolů jde sice strach, ale později ji s námi jezdil bez bázně a hany i Daník. Jediné, co s námi nemohl díky své výšce zkusit, byla dráha v podobě trychtýře a obrovské klouzačky, které sjíždíte hlavou dolů. Co jsme si zamilovali asi nejvíce, byly velké sjezdovky, které sjíždíte na nafukovacích kolech či plavba na velkých vlnách. Zkrátka – skvělá zábava na celý den, a to i přes natlučené Daníkovo koleno, když na jedné z vodních cest uklouzl.

O tom, co nás čekalo na Gold Coastu dál a kam směřovala naše další cesta zase v příští části...

Kolem Tasmánie na koloběžce a jednokolce

Pro Čechoaustralana - Vlastík Škvařil

Prvního března tohoto roku jsme vyrazili na cestu z Burnie směrem na západ. Sluníčko svítilo, mírný vánek do zad, prostě pohoda. První zastávka byla ve Wynyardu v rozhlasové stanici Coast FM, kde jsme měli pohovor s naším dobrým kamarádem Deanem, s kterým se známe už více než 20 let. Pokračujeme dále krásnou krajinou kolem moře a zelenými pastvinami. Za Wynyardem začínají kopečky, největší jsou přes Sisters Hills. Vendovi na jednokolce vyhovuje rovina, tam mi ujede bez námahy. Já zase naopak mám kopečky rád. Šlapat do kopce mi vůbec nevadí a s kopce to jede samo. Vzpomínám na Enšpígla, šaška jednoho německého krále z dávných dob, který byl známý tím, že když tlačil káru do kopce, tak se smál, ale s kopce plakal. Vysvětlil to tím, že se směje do kopce, protože se těší na to, jak to bude lehké, až pojede s kopce. Pláče cestou s kopce, protože se netěší na to, jak bude muset tlačit nahoru až bude dole. Já jsem si to upravil tak, že se také směji do kopce ze stejných důvodů jako on, ale směji se také cestou s kopce, protože to jede samo a mohu si odpočinout. Nejhorší kombinace je rovina a proti větru, to se člověk opravdu namaká. A to nás čekalo celé odpoledne, když se zvedl silný vítr a foukal proti nám. Pořád ještě plni elánu jsme statečně pokračovali a myslel jsem na Voskovce a Wericha s jejich „Až nás půjdou miliony, všichni proti větru.“

Po ujetí 90 kilometrů jsme pozdě odpoledne dorazili do Stanley. Historická rybářská osada se rozprostírá kolem Stanley Nut, který dodává celému okolí mimořádnou krásu. Samozřejmě že jsem považoval za nezbytné vyšlapat po příkré, klikaté cestičce nahoru, aby se Jirka s Vendou potěšili z nádherného výhledu do okolí. Vendovi se moc nechtělo a prohlásil, že slyšel, že jsem „magor“, ale že toto překonává všechno očekávání. Přesto se mně ale podařilo dostat je aspoň napůl cesty nahoru. Stačilo to na nádherný výhled a po prvním dost těžkém dnu jsem musel uznat, že je na čase se usadit na noc a odpočinout si. Našli jsme krásné místo přímo pod strmými skalami u přístavu, kde už bylo nejméně dvacet dalších přívěsů a campervanů zakempovaných na noc.

Příští den jsme dorazili do Smithtonu, kde jsem strávil 2 roky s panem Vyhnálkem při budování sýrárny Lacrum na jeho farmě a tak tam mám hodně známých. Některé jsme navštívili a dostali pěkné příspěvky. V supermarketu jsme nakoupili další zásoby, čeká nás několik dnů cesty po opuštěném a divokém západním pobřeží. Příští zastávka byla Arthur River, kde nám nabídli přespat v karavan parku bez placení. Vítaná příležitost na sprchu po dvou perných dnech.

Za Arthur River začíná „Western Explorer“, 124 kilometrů nedlážděné cesty, bez signálu na mobil,

která vede divočinou známou pod jménem Tarkine. Byli jsme varováni, že cesta je mimořádně hrbolatá. Je to potřetí, co jsem to proběhl nebo projel a musím uznat, že to bylo mnohem horší než předtím. Ale naší hlavní starostí bylo, aby nepršelo, to by potom bylo skoro nemožné to projet. První část cesty vede od pobřeží přes hory, takže je to skoro pořád do kopce. Navíc se vítr otočil a fouká od jihu – zase proti nám. Nebylo divu, že jsem se těšil na první kopeček dolů. Už byl velice nablízku, když jsem dorazil k autu, dostal od Jirky občerstvení a zamával mu na cestu, když odjížděl na dalších pět kilometrů, tak jak jsme domluvení. Ještě nebyl od mne ani 50 metrů, když jsem s hrůzou zjistil, že mám prázdné přední kolo. A tak místo pohodlného sjezdu dolů jsem tlačil koloběžku příštích pět kilometrů, než jsem k němu dorazil a mohli jsme vyměnit duši. Musím se přiznat, že tentokrát jsem se neradoval ani s kopce ani do kopce.
Pozdě večer jsme dorazili do Corriny na břehu řeky Pieman River. Kdysi druhé největší město na Tasmánii, když se tam dolovalo ve velkém, dnes je to jenom místo pro turisty. Přes řeku se dá dostat jen převozem. Celá trasa naší cesty je stejná jako ta, po které jsem před třemi lety běžel a tak popis přírody a nejvíce zajímavých míst je na mých webových stránkách http://vlastik.skvaril.googlepages.com - „Běh Kolem Tasmánie“. Tam také najdete podrobnější popis této cesty.
Po přenocování v Zeehanu, dalším hornickém městečku, vedla cesta většinou s kopce a tak to mělo být lehké. Ale kupodivu nebylo! Měl jsem podezření, že se něco na koloběžce netočí, jak by mělo, ale teprve až Venda prohlásil, že mu to taky jaksi nejede, tak mně bylo jasné, že je v tom něco jiného. Že by to bylo něco jako ve Starých pověstech českých v pověsti o Bruncvíkovi, terý nemohl se svou skupinou odveslovat od ostrova plného zlých lidí, protože je přitahovala zpět Jantarová hora? Asi tam opravdu kolem Zeehanu nějaká přítažlivost existuje. Nakonec to ale povolilo a jelo se dobře.
Těsně před polednem zazvonil mobil – Dean z Coast FM chtěl, abych posluchačům povykládal o tom, jak pokračujeme. Zastavil jsem za bílou čárou, abych byl mimo silnici, když v tom zastavila mladá policajtka a začala vykřikovat, abych šel dál od silnice. Trochu jsem se posunul, jak to šlo, když jsem měl jenom jednu volnou ruku a navíc byl za mnou příkop, ale ona začala čím dál více hulákat, zvlášť když jsem jí řekl, že mluvím na rádiu a že jsem mimo silnici. Nakonec jsem musel rozhovoru na rádiu nechat se slovy, že na mě nějaká „silly woman“ vykřikuje a tak toho raději necháme. Samozřejmě, že to slyšela a hned mi oznámila, že by mě mohla za to zatknout. A tak začala delší debata. Ona sice uznala, že jsem byl mimo silnici, ale že to nebylo dost daleko mimo silnici. To bych velice rád debatoval před soudcem, jaká je definice „mimo silnici“, ale kvůli svému poslání jsem to raději spolknul a omluvil se, že jsem to tak nemyslel a že jsem nepředpokládal, že to uslyší. Ona na to, že mi vlastně zachraňuje život, protože já neznám zdejší silnice. Nato já jsem přitakal, jak bych je mohl znát, když tady žiji teprve 40 roků! Jí asi nebylo ani třicet, tak jsem ji tím moc nepotěšil. Nakonec odjela, ale ještě se zastavila u Jirky si postěžovat, že jsem ji nazval „silly woman“. Já mám respekt pro zákony a policii, ale tuto ženskou s jejím chováním bylo opravdu těžké respektovat. Pak jsem si říkal, že aspoň bylo trochu vzrušení.
V Queenstownu, největším hornickém městě na západním pobřeží, jsme doplnili zásoby, protože před námi byla zase dlouhá cesta, než dorazíme do pořádného města. Za městem nás čekal velikánský kopec, mně dobře známý. Býval tady dokonce i běžecký závod. Poslanec z parlamentu, který přišel odstartovat jeden z těchto běhů, konstatoval, že si myslel, že si to spletl a místo běžců narazil na skupinu výletníků z nějakého domova důchodců! Není divu, mladí lidé mají lepší zábavu než se mordovat do takových kopců.
Jsme teď zase v jiné Tasmánii – na vysočině. Je to oblast velkých jezer plných pstruhů, která vznikla při budování vodních elektráren po druhé světové válce. Tady našlo nový domov tisíce emigrantů z poválečné Evropy, mezi nimi hodně Čechů a Slováků. Jména jako Milan Vyhnálek a Josef Chromý byla mezi těmi, co tady pomáhali budovat základy pro budoucí rozvoj Tasmánie. Samozřejmě, že je to tu samý kopec, Venda v jedné z prudkých zatáček málem přišel k úrazu, když nějaký blázen projel kolem tak blízko, že se Venda vyděsil a přistál na zadku. Naštěstí se mu nic vážného nestalo.
Tarraleah je město, kde bylo tisíce pracovníků ubytováno během prací na stavbě elektráren. Dnes je to jenom turistické místo s hotelem a pohodlným karavan parkem, kde jsme strávili noc a mohli si zase konečně dát sprchu. Je tam velice zajímavá krajina a jezdí tam hodně rybářů na dovolenou.
První větší město, do kterého jsme přijeli, byl New Norfolk. Den předtím zapršelo, tak jsem musel navléknout pláštěnku, ale za New Norfolk poprvé začal foukat vítr do zad, a to velice silný a nárazový. To se mě jelo velice dobře, ale když jsem pak musel zabočit doleva přes Bridgewater most, tak nastala hrůza. Provoz na silnici byl nepřetržitý, silnice úzká, vítr se mnou mával, jak se mu zachtělo a tak mi bylo jasné, že bych se přes most bez úrazu nedostal. Nezbylo než přelézt s koloběžkou přes plot na železniční trať a tam pokračovat. Hluk větru a vozidel byl takový, že bych neuslyšel vlak, kdyby přijel zezadu a tak jsem se musel pořád ohlížet. Přitom nárazy větru byly tak silné, že mě to často úplně zastavilo a nemohl jsem koloběžku utlačit. Občas jsem měl co dělat, abych udržel rovnováhu, když to fouklo náhle z boku. Musím se přiznat, že jsem si moc oddechl, když jsem byl na druhé straně. Pak jsme pokračovali ještě pár kilometrů a utábořili se na noc.
Do Hobartu jsme přijeli ráno, utábořili se a večer zajeli do Polského klubu, kde Vlasta Collins zorganizovala schůzku s místními Čechy a Slováky. Byl to příjemný večer, manažér klubu Honza Spencer s manželkou Marií pro nás

s fotbalistou Shane Crawfordem

připravili občerstvení, zapili jsme to Velkopopovickým Kozlem, co více si může člověk přát. Příští den před desátou ráno jsme už byli v New Town Shopping Centre vybírat peníze. Přijela tam za námi televize a novináři, bez kterých bychom toho moc nevybrali. Lidé musí vědět o tom, co děláme, jinak by si mohli myslet, že nějací cvoci si trochu popili a teď blbnou na silnici. Ještě by na nás mohli poslat zase policajty!

Po skončení akce jsme se hned vydali na cestu. Znovu několik velkých kopců a míříme na sever. Určitě jste to už uhodli. Vítr začal foukat od severu! Musela nám někde přeběhnout černá kočka přes cestu. Tady by se to komentovalo tak, že jsme asi někde přejeli Číňana! Přesto jsme se ale dostali až do Buckland. Osada se zajímavou historií, kostelem, který má obrázková okna z barevných skel, která byla dovezena z Anglie z Hastings, kde byla vyrobena ve 14. století. Starodávná hospoda pak tomu všemu ještě přidává půvab minulosti.

Pokračujeme po východním pobřeží, a to je zase další a jiná Tasmánie. Rozsáhlé vinohrady, olivové sady a plantáže vlašských ořechů, pastviny plné hovězího dobytka a ovcí, turistika a hlavně rybářské přístavy. Velice malebné pobřeží a zálivy. Coles Bay je jeden z nejznámějších. Najdete tam také Wine Glass Bay s pláží, která byla ohodnocena jako jedna z deseti nejkrásnějších pláží na světě. Já k tomu mohu ještě dodat, že se po ní špatně běhá, což jsem poznal během závodu Three Peak Race, protože je tam velice měkký písek.

Bicheno je jedno z našich nejoblíbenějších míst, jezdili jsme tam na každé prázdniny, když byli kluci ještě malí. Byla to tenkrát malá rybářská vesnička, chytali jsme makrely, které jsem pak doma vyudil. Kempovali jsme přímo u pláže, pes nikomu nevadil, ani ohýnek večer. Dnes je to mnohem větší turistický resort se všemi omezeními a cenami, které k tomu patří. Jo, to byly časy! Asi už taky stárnu, když začínám tak přemýšlet a mluvit!

Z východního pobřeží jsme se rozjeli směrem k Launcestonu a potom do Carricku. Tam jsme přenocovali v Galerii, kterou založil Mirek Mařík. Jeho syn Tomík to teď vede po Mirkově smrti a taky tam bydlí Mirkova maminka, se kterou jsme se velice dobře pobavili a nakonec vyspali v pohodlných postelích po tom, co nás Tomík s manželkou Gail pozvali na výbornou večeři, jakou jsme od odjezdu z domu nezažili.

Přes noc a dopoledne pršelo, ale zima nebyla, tak mně to moc nevadilo. Odpoledne přestalo pršet a tak jsme dojeli do Latrobe už uschlí a mohli si spokojeně pochutnat v místní čokoládce Anvers, kde nás můj dobrý známý majitel pohostil horkou čokoládou s čili kořením, tak jak to pili staří Aztékové.

Ráno už nás čekalo jenom asi 40 kilometrů, příjezd do Burnie byl naplánovaný na druhou hodinu odpoledne. Těsně před odjezdem zazvonil telefon. Byl to syn Petr a ptal se, kde jsme a kudyma pojedeme. Tak jsem mu to řekl a k mému překvapení netrvalo pět minut a přijelo auto s Petrem, Vlastikem a s vnuky Danialem a Jacobem. Petr, Danial a Jacob měli kola a že pojedou s námi. To jsem ještě neměl ani tušení, co se na nás chystá. Zajeli jsme k silnici, kde jsme předešlý večer skončili, vytáhli kola, koloběžku a jednokolku a sotva jsme vyrazili, vynořila se z křovin skupina lidí s kamerami a jeden na koloběžce a vyrazili směrem k nám. Ten na té koloběžce se představil, ale nebylo to třeba. K mému velkému překvapení jsem zjistil, že to byl Shane Crawford, jedna z hvězd fotbalového nebe. Před rokem už přestal hrát a teď dělá reportáže pro Channel 9 TV.

Jeden z programů se jmenuje „Random Acts of Kindness“, neboli něco jako „Namátkou vybrané případy laskavosti“ a z neznámých důvodů si vybrali mne pro jeden z těchto programů. Jožka byla asi jediná z celé rodiny, kdo o tom nevěděl, televize to všechno velice pečlivě naplánovala s rodinou, aby věděli, kde mě najdou atd. Byl jsem překvapený, jak byli o mně ve všem přesně informováni. Shane se mnou chvilku jel na koloběžce, kladl různé

otázky a kameramani a zvukaři všechno pečlivě zaznamenávali. Za chvilku zastavil a prohlásil, že mi chtějí dát dárek k minulým narozeninám a věnovali mi koloběžku. Prý abych měl rezervní, kdyby se moje před cílem pokazila. Celou cestu až do cíle pak pokračovali s námi, připnuli na mě mikrofon a filmovali a zpovídali mě. Občas zastavili a připravili nějaké překvapení. V jednom místě jsme zastavili u stolu plného bot a oblečení na běhání. Oznámili, že lidé z firmy Asics mě mají rádi a že příštích deset let mně dají každý rok dva páry běžeckých bot Asics Nimbus a kompletní celou výpravu na oblečení. Teď abych běhal ještě nejméně deset roků!

Při průjezdu přes městečko Penguin mě zase zastavili u velké sochy penguina (tučňáka). Bylo tam kožené masážní křeslo v hodnotě několika tisíc dolarů a že abych si sednul a odpočinul si. Dobře udělali, protože bych asi spadnul, když mi oznámili, že je to dar od firmy Harvey Norman a že je moje. To už mi začaly téct slzičky. Tolik laskavosti, to si určitě nezasloužím. Vždyť to, co dělám, je i pro moje potěšení. Je hodně lidí, kteří pomáhají druhým a ani pes po nich neštěkne.

Další šok na nás čekal v cíli v Burnie. Neměl jsem naplánovanou žádnou slávu, projel bych město, snažil se vybrat dalších pár dolarů. Misto toho tam na nás čekala velká oslava, plno lidí, pěvecký sbor, plakáty, Lions Club opékal párky a zisk z toho jde k našemu kontu pro CanTeen. No, moc dojemné. Mezitím vzali kasičky, že spočítají, kolik jsme vybrali. Když potom oznámili, že to bylo něco přes tisíc dolarů, tak jsem dostal šok. Hned mě napadlo, že to tam všechno nenašli a tak jsem opravdu zjistil, že ve skutečnosti jsme vybrali 3 820 dolarů. Nakonec se ale ukázalo, že to byl dobrý omyl, protože přišli s dalším oznámením, že Commonwealth Bank věnovala šek na 9 000 dollarů, aby to vylezlo na 10 000. No to už mně tekly slzy proudem. Něco takového jsem v životě nezažil. CanTeen tím získala skoro 13 000 dolarů a určitě ještě nejaké další příspěvky přijdou.

Celkem s námi filmaři strávili celé tři dny. Dělali pohovory s celou rodinou, musel jsem běhat sem a tam, jezdit na koloběžce, další rozhovory, zašli jsme do místní školy, protože to není program jen o tomto posledním běhu, ale o všech akcích pro charitu za posledních 10 let, při kterých jsme s Jožkou nasbírali více než 100 000 dolarů pro děti s rakovinou. A to je nakonec to hlavní.

Nakonec musím poděkovat Vendovi Hanzovi za jeho účast a Jirkovi Babiczovi za to, že oba přijeli na vlastní náklady, Jirkovi také za to, že se tak dobře o nás staral, jako by to byla Jožka, jenom bez těch pus. S Jirkou jsme byli oba moc rádi, že po více než 50 letech jsme měli možnost znovu obnovit naše přátelství a že jsme si tak dobře rozuměli.

Tři chlapi v chalupě (na kolečkách), nemuselo se to obejít bez problémů, ale my jsme měli všichni společný cíl a tak to dopadlo velice dobře, žádné hádky, žádné rvačky, prostě pohoda. A to také samozřejmě přispělo k úspěchu celé akce.

Určitě nám všem zůstanou pěkné vzpomínky na celý život.

PLIVNÍK V DOMĚ

Luděk Ťopka

Pozoruji už delší dobu, že se u nás doma dějí věci. Tedy chci říct věci podivné, nepřirozené, jež nelze nijak rozumně vysvětlit.

Jako se v onom z tisku a televize známém domku ve Strašicích vypínala samovolně elektřina, hořely zásuvky a explodovaly žárovky, tak u nás se spontánně přemisťují či mizí věci, a to zpravidla ty tzv. předměty denní potřeby, což působí potíže a zadává manželce důvod k podezřívání a obviňování mé osoby.

Jak si například vyložit náhlé zmizení knihy, kterou jsem ještě včera četl, kam se poděly ty dva obrázky, které jsem loni dostal od svého známého grafika, uložil do zásuvky v psacím stolu a chtěl dnes nechat zarámovat, proč tak často nenajdu brýle tam, kde jsem je před chvílí položil? A jak to, že je Oxford Dictionary mezi beletrií, přestože jsem ho posledně zcela jistě vrátil do příruční knihovny? Když po dlouhém úsilí ty zmizelce konečně najdu, proč jsou vždy jinde, než kam jsem je původně položil? Záhada, která mi nedala spát!

Leč nejen pohyb předmětů, ale často zaznamenávám i různé poťouchlosti a šprýmy. Jako když ráno zjistím, že počítač přímo žhne, i když vím, že jsem ho večer vypnul, nebo když moje červená Felicie stojí zase na svém obvyklém místě, ačkoliv jsem ji v sobotu zaparkoval o tři místa dál, protože na mém stálo sousedovo Volvo? Je zajímavé, že všechny tyto příhody mají, jak by řekl matematik, jednoho společného jmenovatele: vždy se týkají a postihují jen mne – nikdy mou ženu! Ta pro to má ovšem svérázné, typicky ženské vysvětlení: „Protože roznášíš věci po celém bytě, zapomeneš kdes co nechal a pak to pořád hledáš. Máš špatnou paměť a měl bys zajít k doktorovi, abys nedopadl jako starej Vaverka, co nakonec skončil v Bohnicích!“

To se mne ovšem nemile dotýká, ba přímo uráží. Starému Vaverkovi bylo pětadevadesát a mně je o celých třináct míň, tak co pořád má? Přesto jsem ale na její opakované naléhání za jedním psychiatrem zašel.

„Pane, projevují se u vás jisté příznaky ztráty krátkodobé paměti, ale na Alzheimerovu chorobu to zatím nevypadá“, usoudil ten učený muž, „a tak vám na to zatím něco předepíšu!“

S doplatkem 250,- Kč jsem v lékárně „vyfasoval“ dvě krabičky pilulek, které ač od té doby denně ukázněně užívány, všem těm tajemným jevům nezabránily. Jen se vyskytují méně často. Tak co s tím? Přece nejsem už tak stařecky dementní, aby byla pravda, co mi žena předhazuje?

Až letos v březnu se mi ulevilo, když jsem zcela náhodou viděl v televizi produkci jedné známé kartářky a věštkyně. Obrátil jsem se na ni s prosbou o radu a hned druhý den mi došel e-mail: „Vážený pane, na to není třeba karet – je jasné, že máte doma Plivníka, a ten s Vámi zůstane

až do smrti (Vaší, samozřejmě, on sám je nesmrtelný). Setrvejte s ním v trpělivé symbióze, nedrážděte ho a v žádném případě se ho nesnažte vypudit. Jednak se Vám to nepodaří a jednak to nemá rád a mohl by přitvrdit!“

Spadl mi velký balvan ze srdce a má duše nabyla konečně klidu. Té dámě jsem za to obratem poslal svůj srdečný dík. Jsem potěšen, že znám pravého pachatele.

- Plivník, obecně ve slovanské a zvláště pak české mytologii skřítek, někdy dobrý, jindy zlomyslný, často zobrazovaný v podobě kuřete, nebo malého raráška, ale lidem zpravidla neviditelný.

Jistě uznáte, že je lepší mít Plivníka v domě, než Alzheimera v hlavě.

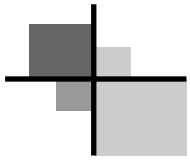

Dodatek redakce Č/A dle časopisu Živá historie:- Plivník měl po celém slovanském světě široce rozvětvenou rodinu: do jeho příbuzenstva patřil třeba zmek nebo rarach, bytosti zmiňované v kronikách už od 13. století. Přezdívalo se mu také plevec, šotek, šetek, rarášek, špiritus, špírek. Pokud se však budeme probírat lidovou slovesností a narazíme na kapitolu věnovanou nadpřirozeným tvorům žijícím v bezprostřední blízkosti člověka, nepochybně objevíme jeho nejznámější jméno: plivník! V Srbsku se plivník často nazýval cikavac, na rozdíl od obvyklé podoby kuřete zde nabýval vzhledu spíše pelikána a svému „vychovateli“ sloužil pouze tehdy, rozuměl-li dotyčný řeči zvířat. Někdy byl za vzdáleného bratránka plivníků považován i bazilišek, a to nejspíše kvůli podobnému způsobu příchodu na svět – měl se, podobně jako plivník, líhnout z vejce černé drůbeže. Plivník nejčastěji nabýval podoby kuřete nebo pidimužíka s kuřecími pařátky, ale mohl mít i spoustu jiných podob. Kořeny plivníkova rodu sahají velmi hluboko do minulosti. Původcem jejich vzniku jsou pohanští Slované, pro něž podobná stvoření představovala zhmotnělou podobu ohně, živlu na jedné straně posvátného a očistného, avšak učebnicově naplňujícího rčení o dobrém sluhovi a špatném pánu. Mezi rčeními o povaze figuruje ještě jedno, jež by se při silném zjednodušení dalo označit za prapředka zákonů o dědičnosti: „Jaký otec, takový syn.“ A v případě plivníků, zmeků, šotků a jiné havěti pocházející ze slovanské výhně platí dvojnásob. Podle rozšířených pověstí se chovatel plivníka, neobvyklého domácího mazlíčka, sice často dočkal zbohatnutí prostřednictvím „doručovací služby“ specializované na obilí nebo brambory (někdy i na nějaké ty finance), případně díky poradenství ohledně ztrát a nálezů majetku všeho druhu nebo péči o hospodářství; nezřídka však za tyto služby platil vlastní duší – nebezpečí hrozilo vždy, pokud se hospodář nedokázal nežádoucího chovance za svého života zbavit. Kromě toho se plivníci rádi bavili nejrůznějšími kanadskými žertíky na účet obyvatel domácnosti: těm, kteří jim nevyhověli stran jejich rozmarů, se mstili špehováním, donášením, bitím, cucháním vlasů, rozbíjením nádobí, ujídáním potravin nebo strašením; byli však schopni i takových skutků, jako je vražda. Obzvláštní nároky měl plivník na kvalitní a dostatečnou stravu. Od každého jídla, které bylo v domácnosti zhotoveno, vyžadoval po třech lžících, soustech nebo kusech, jinak se nedbalým majitelům zle odvděčil a stávalo se, že z hospodářství navždy zmizel...

„Sedm let nosil štěstí, ať už jako kuře černé, nebo červené ohnivé. Občas ovšem škodil, největším problémem ovšem bylo zmeka se zbavit. Proč? Po sedmileté službě už šlo o duši. Nejjistějším způsobem bylo pozpátku ho odnést na místo, kde k němu člověk přišel, při téhle operaci se nesmělo promluvit ani ohlédnout...“

EXCLUSIVE Bohemia
HAND MADE CRYSTAL

Český ručně broušený olovnatý křišťál

dekory lehké - jednodušší, i bohaté; klasické a moderní - dle představ a přání našich zákazníků

www.bohemia-exclusive.cz

V katalogu naleznete rozsáhlý sortiment tvarů a velikostí. Nechte se inspirovat výběrem z více než 300 možností. Každý výrobek je originálem.
Objednávky přijímáme faxem nebo e-mailem.
Rádi vás také přivítáme v naší nové dílně na Vysočině na adrese Chlum 173, 582 35 Lučice.

Tel.: +420 569 489 512, Fax: +420 569 432 385, Mobil: +420 602 192 784
E-mail: info@bohemia-exclusive.cz

Až osud karty zamíchá a má hudba se vytratí do ticha, chci mít pocit, že jsem při tom byl...

Barbara Semenov

Časté dotazy melbournských krajanů „kdy zas a koho ze zpěváků české populární hudby přivezeme“ mne přiměly k úvaze a posléze i ke vzpomínce na jeden z výjimečných hlasů české hudební scény.
Během posledních deseti let se nám, zejména díky Petru Vítkovi, podařilo uskutečnit v Austrálii několik atraktivních turné – dvakrát nás navštívily české pěvecké špičky Karel Gott a Helena Vondráčková, stejně tak skvělá rocková kapela Olympic. Krajané měli možnost setkat se s legendární Martou Kubišovou, slyšet country zpěvačku Hanu Horeckou nebo se příjemně pobavit na recitálu sympatického slovenského zpěváka a hudebníka Petera Nagye.

Každé turné zanechalo nezapomenutelné dojmy – tedy u těch, kteří se přišli podívat. S Evou Jančíkovou obstarávající prodej lístků však zažíváme v Melbourne podobně jako organizátoři turné v dalších městech Austrálie vždy stejnou úzkost z nedostatečného zájmu krajanů v okamžiku, kdy se objeví na pultě naše nová nabídka. Krajané místo toho, aby využili jedinečné možnosti vidět v celkem komorním a osobním vystoupení skutečné, kvalitní pěvecké hvězdy, o které je v samotné Austrálii nouze, a které v České republice šmahem vyprodají nabité sály Lucerny, Žofína nebo O2 Arenu (kapacita 18.000 míst), se zdráhají...
Výmluva se pokaždé najde – „ten/ta/ti už tu byli, ta zpívala pro komunisty, ta skončila za komunistů, ta je stará, tuhle neznám, to je uřvané, to je jen kytarista,...“ Už dávno jsem poznala, že krajanům se v tomto směru nezavděčím. A přesto se nepřestávají ptát – „kdy zas někdo přijede?“ Koho by tedy ocenili? Uvědomují si, kolik námahy, práce, času a dobrovolného snažení pár jednotlivců bez nároků na odměnu stojí příprava každého podobného turné? Nebyli zvědaví na známé hvězdy, které si pamatují z mládí, přišli by na nové objevy? Velkolepou Lucii Bílou, mého oblíbeného Kamila Střihavku, Dana Hůlku, neznámou Ivu Marešovou nebo Radima Schwaba? Jako bych slyšela jejich – „Neznáme“. Jakpak tedy Hanu „písničku“ Zagorovou? „Zapomenutá, písničková, Matuška to není,...“ Národní dům v Melbourne praskal ve švech při návštěvě slovenského zpěváka Petera Nagye – atmosféra byla báječná a čeští krajané, kteří byli toho večera v menšině, se nechali slyšet, že ač v slovenšti– ně, byl to jeden z nejlepších zážitků s hostujícím (a přitom pro mnohé dosud neznámým) umělcem. Početná návštěvnost mladých i starších diváků slovenské komunity měla nepochybně co do činění s úspěchem tohoto „one man show“ turné koncem minulého roku.

Přesto – pro ty, kteří si najdou čas i dolar na návštěvu českých koncertů, uvažuji opět o tom, koho přivézt. Zpěváka, o kterého bych ale velmi stála a věřím, že bych nebyla sama, však už nepřivezu...

Pro jeho neobvykle krásnou barvu hlasu mu často říkali „Český Elvis“. Aniž by jej chtěl napodobovat, i když ho velmi obdivoval, Karel Zich měl dokonce i vzhled mladého Presleyho. Jeho přednes měl stejné charisma, vystupováni stejný šarm, jeho hlas v písních „Ghetto“ nebo „Kovbojův nářek“ dokázal učarovat podobným kouzlem, jeho rokenrolové vibráto znělo přesně tak jako to od nesmrtelného krále rock'n'rollu.

Významný hudební publicista Jiří Černý o tom kdysi napsal:- „Asi před dvaceti lety chtěl jeden scénárista udělat televizní film o Elvisu Presleym a obsadit Zicha do titulní role. Škoda, že z toho sešlo. Neznám nikoho, kdo by se Presleymu, což byl neskutečně dokonalý zpěvák, tak podobal barvou hlasu, technikou a švihem. Zich dokonce i stejně výborně vypadal. Připočtu-li, že hrál skvěle na kytaru, spolehlivě intonoval, cítil rytmus a měl všestrannou hudební inteligenci, musím se znova ptát, proč to nedotáhl ještě dál... Pár jeho bluesových a gospelových nahrávek, kde ho žánr sám řídil a nedovolil mu žádný úhyb k patosu, považuji za ty vzácnosti, kvůli kterým je možné poslouchat populární hudbu nejen ušima, ale i srdcem a mozkem.“

Sametový baryton Karla Zicha patřil skutečně k nejbarevnějším a nejtechničtějším hlasům naší populární hudby, ať již vystupoval sólově, nebo ve Spirituál kvintetu. Jeden z teoreticky nejvzdělanějších zpěváků s doktorátem byl rovněž výtečný hráč na dvanáctistrunnou kytaru a nápaditý skladatel.
Narodil se 10. června 1949 v Praze v rodině obdařené vědeckými geny. Otec Otakar byl matematik, fyzik, filozof a estetik a podobnou cestou se vydali i dva Karlovy starší sourozenci. Zároveň se u Zichů odjakživa muzicírovalo: jeden dědeček působil jako operní skladatel, druhý hrál na housle, otec stačil vedle vědecké kariéry ještě obstarávat violoncello v Zichově klavírním triu, strýc Jaroslav byl klavírista.

Karel hrál na klavír od svých pěti let, od jedenácti pak na kytaru. Tři roky studoval kompozici na Státní konzervatoři a na filozofické fakultě získal doktorát v oboru estetika – sociologie. *„Estetika bylo krásné studium,“* vyjádřil se v roce 2002, *„ale jako obor nebyla k užívení.“* Podle vzpomínek jeho sestry však dokázal své vzdělání i ocenit: *„...každé publikum je jiné, když přijedu zpívat do úplně neznámého koutu světa, člověk má přece jen trošku profesionální čuch pokud jde o vkus posluchačů.“*

„Některé publikum chtělo vyloženě Elvise. Někde zase národní písně, které Karel také hrál moc pěkně, a to nejen na kytaru. Kde měli klavír, zahrál i na něj. Asi i toto obohacovalo jeho výraz a způsobovalo, proč ho lidé měli rádi," vzpomínala v rozhovoru pro časopis Xantypa u příležitosti bratrových nedožitých narozenin v minulém roce Marie Bořek-Dohalská.

„Každý si myslí, že mým vzorem byl hlavně Elvis Presley, ale já jsem v podstatě miloval i jiné styly, například swing. A ten interpretační génius v podobě Frankieho Sinatry. Odzpívat jako on některé písně je na hranici možnosti leckterých zpěváků. Jedna věc je dar od boha, druhou věcí je obrovská vyzpívanost. Za tím vším je ale fůra hodin zkoušek," řekl Karel Zich v jednom z mnoha interview během své plodné hudební kariéry.

Vydal patnáct alb a padesát singlů, prodal přes milion desek (jen alba „Paráda" čtvrt milionu). Zpíval vlastní i převzatý repertoár - písničku „Alenka v říši divů – Living next door to Alice" zapadlé australské kapely New World nahrál o tři roky dříve než ji po celém světě proslavili britští Smokie. Natrvalo se usídlil v první desítce Zlatého slavíka, získával ocenění na festivalech.

Patřil k nejfrekventovanějším českým zpěvákům a kromě rock'n'rollu zpíval folk, spirituály, pop i jiné. K jeho největším hitům patřila stále Paráda, Máš chuť majoránky, Alenka v říši divů, Dům č. 5, Není všechno paráda, Mosty, Za to může rock'n'roll, Sám se svou kytarou, Měla na očích brýle, Doney Gal, Ghetto, Kola pop-music se točí dál, Jeden tón, Bowery Street, Nejde zapomenout, Jehla a nit atd.

Celý život prožil v Praze: - *„Jsem Pražák a toto město miluji. Začínám si vážit »zlatých českých ručiček«, protože když se na Prahu zadíváte, musíte vidět tu proměnu posledních deseti let. Praha začíná být opět takovou, jakou byla za mládí mých rodičů. Viděl jsem města po celém světě, přiznávám, že jsou nádherná: Rio de Janeiro, New York nebo Sydney. Co se však týče i rozměru kultury, tak tím je Praha zcela výjimečná. A zaplať Pán Bůh, obdivují ji a »berou« i lidi z celého světa."*

Za nejlepší lidské vlastnosti pokládal velkorysost a toleranci, za nejhorší agresivnost, netoleranci a hloupost.

Ani po padesátce nezmírnil Karel Zich své životní tempo, neopustila jej ani láska k hudbě. Koncertoval sám i se Spirituálem, věnoval se svým dvěma dětem. Aktivně sportoval, hrál tenis, miloval hory. Když se v roce 2002 podruhé oženil, složil potápěčské zkoušky. Nový koníček se mu však stal osudným. 13. července 2004 čerstvý pětapadesátník nečekaně zemřel při potápění na ostrově Korsika na infarkt a veškeré další plány, které si do budoucna dělal, zůstaly bohužel neuskutečněny. Obrovskou míru talentu, který dostal do vínku, se mu nepodařilo završit zaslouženým doceněním. Snad byla na vině nepříznivá doba, žánrová roztříštěnost, dost možná nedůslednost či roztěkanost typická jeho hvězdnému znamení, ale také, jak se shodují asi všichni, kdo ho znali, i málo ostré lokty - „Karel byl příliš hodný a obětavý."

K jeho nejoblíbenějším písním patřila vlastní skladba z alba Dům č. 5, kterou mu více než příznačně otextoval Zdeněk Borovec: -

Jak jdem tím zdejším světem,
uniká nám v čem se pletem
a jen zřídka najdem vlastní kaz,
to možná, jak rostem, marná sláva,
cosi dál nám našeptává
že slunce, měsíc, hvězdy i čas
vše se točí kolem nás
a pak tu nejsme a stejně svítá.

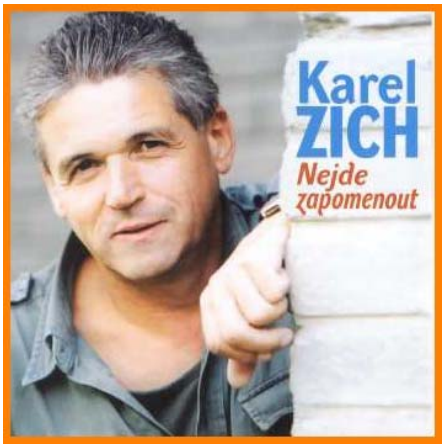

Čtenářům, kteří dosud nezaplatili za rok 2010, si dovolujeme připomenout PŘEDPLATNÉ ČASOPISU ČECHOAUSTRALAN - $40

Šeky nebo peněžní příkazy - Money orders na účet CECHOAUSTRALAN zasílejte na adresu redakce ČECHOAUSTRALAN P. O. Box 1008, Hawksburn, VIC 3142

Můžete platit i elektronicky bankovním převodem:-
Bankovní spojení: EisBlue Holdings Pty Ltd, CECHOAUSTRALAN ACCOUNT - Account #: 813753720
National Australia Bank - BSB: 083-004, 330 Collins Street, Melbourne 3000, Australia

Snímek voňavého květu Pin-cushion Hakea *(„Polštářku na špendlíky“)* keřovitého stromu rozšířeného zejména v jihozápadní Austrálii pořídil ve své melbournské zahradě Miloš Ondrášek

Redakce ČECHOAUSTRALAN - Barbara Semenov
P.O. Box 1008, Hawksburn 3142
email adresa - bsemenov@cechoaustralan.com

ČECHOAUSTRALAN © —NEZÁVISLÝ CELOAUSTRALSKÝ KRAJANSKÝ LIST

If undelivered return to:
P. O. Box 1008
Hawksburn 3142
AUSTRALIA

Print Post Approved
PP 381712/02414